

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU STUDIAREA
ARHIVELOR SECURITĂȚII

DOSAR

PRIVIND PE

VASILE LUCA

1960584

P 000148, Vol. A 7

Cota SRI 40005

Cota CNSAS P148

anexa 7

Vol 4
51 ple

VASILE LUCH

Anexa nr. 1

pag. 50-101

Tot. 6

P. 140/

CNSAS

ARLEXA: 7

D E C L A R A T I E

=====

Subsemnatul ION V.TAFLARU, condamnat la detențiune pe viață pentru activitate intensă contra clasei muncitoare, pe baza articolului 193 alin.i, născut la 8 octombrie 1910 în com.Roșiori jud.Brăila, cu ultimul domiciliu în București str.Dr.Ernest Djuvara nr.12, declar următoarele:

Din anul 1939 pînă în 1944 - august 23 - informatorii pe care i-a avut serviciul unde am funcționat eu, au fost următorii, în ordinea cronologică:

a) Lotul de informatori din sectorul C.F.R. cu care ținea legătura de serviciu detectivul STEFANESCU GHEORGHE, au fost : TUDOR NICU, taxator la I.T.B., fost pînă în februarie 1933 mecanic la atelierele Grivița C.F.R. și condamnat șase luni sau un an, pentru participare la greva din 1933. In urma plenarei regiunii București, ținută în Capitală în luna iulie sau august 1939, la care au participat circa 15-18 delegați din regiunea Buc. TUDOR a fost delegat secretarul organizației locale a P.C. din Capitală în locul lui DAVID CONSTANTIN, desărcinat.

La această plenară din partea C.C. al P.C.R. au participat: BELA BREINER și STEFAN FORIS. NICU TUDOR a deținut funcțiunea de secretar al organizației locale sau al regiunii Buc. pînă în vara anului 1940 - iulie sau august, cînd a murit de septicemie provenită de la o operație de hemoroizi. In 1939 nu-mi amintesc să fi avut vreo cădere de organizație în Capitală, dar în primăvara anului 1940 el a dat întîlnirea de pe str. Foca între tehnicul central și local - București, pentru a se face predare și primire de material de propagandă.

Elementele luate în supraveghere de la această întîlnire au dus - MULLER EUGEN, tehnicul central la descoperirea tipografiei CC al P.C.R. din parcul Rahova, iar SAPIRA NORA, tehnicul local la descoperirea depozitului de material al localei București.

Militanții organizației care au mai fost legați prin activitate și arestați, odată cu cei de mai sus au fost:

BOTA NICOLAE și ELISABETA BOTA, locatorii casei unde era tipografia centrală în parcul Rahova, FUSMAN TOBIAS și EISENBERG SIMON, tipografi și BUTENCO ANA ajutoare la tipografie, apoi SOJO ION frizer și soția lui din str. Elena Cuza, care erau depozitarii centralei, plus alte câteva elemente de importanță minoră.

Concomitent cu tipografia C.C. a fost descoperită și tipografia organizației locale București în str. Alex. Juster nr. 5 locuința lucrătoarei textiliste REGHINA ROTH. Identificarea casei unde se afla tipografia localei s-a făcut prin filajul lui VIICU VASILE, dat la o întâlnire tot de TUDOR NICU. VIICU luat în su-praveghere de la întâlnirea cu TUDOR a avut întâlnire cu această femeie, care după precizarea lui TUDOR este tehnica localei, care deține tipografia și așa a fost căci la percheziție s-a găsit în locuința ei o mașină boston în curs de a fi pusă în funcțiune.

La începutul anului 1940 prin ianuarie sau februarie, TUDOR NICU ne-a furnizat informația că sînt chemați la Moscova o serie de fruntași ai P.C.R.-ului, între care a dat următoarele nume pe care le rețin: STEFAN FORIS, LUCA LASLO, TEOHARI GEORGESCU, STRUL ZIGHELBOIW, AUREL LEIBOVICI - secretarul regionalei din Basarabia a P.C.R.-ului și chiar el, adică NICU TUDOR. Nu ne-a precizat adevăratul scop al chemării la Moscova a acestor frun-tași comuniști, pentru că nu știa. Rețin însă că în ce-l privește pe el, NICU TUDOR s-a eschivat să meargă pretextînd că este bolnav de ulcer și că nar putea suporta drumul dar în realitate mi-a spus că se teme să nu fie reținut din cauza căderilor ce avusese loc în București, unde el activase permanent.

N-a mai fost în măsură să ne relateze alte informațiuni în legătură cu plecarea în Rusia a celor menționați, întrucît în luna martie 1940 a intervenit căderea tipografiei, de care el a fost făcut vinovat, lucru pe care TUDOR mi l-a spus la una din întîlnirile ce am avut cu el după descoperirea tipografiei.

Am știut că LUCA LASLO și STRUL ZIGHELBOIW au încercat să treacă frontiera pe ruta Cernăuți-Cozmeni, însă rătăcind drumul au căzut în mîna grănicerilor, așa încît informația ce ne dăduse TUDOR era exactă. Fiind semnalat direcțiunii generale a poliției faptul arestării celor doi la graniță, am cerut inspec-toratului Cernăuți care-i luase în primire de la grăniceri, să-i trimită la București, întrucît se cunoștea faptul că ei sînt che-mați la Moscova, apoi a fi interogați în legătură cu această ple-care.

Au fost trimiși la București LUCA LASLO, STRUL ZIGHEL-BOIW și RUSNEAC THEODOR, curierul care-i conducea să-i treacă frontiera. Dintre toți trei, am stat de vorbă chiar eu, numai că LUCA LASLO și la întrebarea ce i-am pus, cu ce scop se ducea la Moscova, mi-a răspuns că el este muncitor sărac și fiind bolnav se duce acolo să-și caute sănătatea pentru că are ca muncitor asistență medicală gratuită. N-am putut să-i spun că eu cunosc faptul că el și alții sînt chemați la Moscova, pentru că riscam să demasc informatorul, adică pe NICU TUDOR.

I-am oferit apoi să colaboreze cu siguranța, pentru a scăpa de condamnarea pentru încercare de trecere frauduloasă a frontiere, iar el mi-a răspuns: domnule șef, eu am fost o viață întregă muncitor și am luptat pentru cauza muncitorimei și nu pot acum la bătrînețe să fac așa ceva.

Am raportat șefilor ierarhici situația și fără a mai repeta vreo propunere, au fost retrimiși la Cernăuți unde urmau să fie deferiți Tribunalului militar spre a fi judecați pentru încercare de trecere frauduloasă a frontierei.

Toate aceste chestiuni au fost pe larg desbătute și stabilite în decursul anilor în cadrul anchetelor mele, iar cazul LUCA LASLO relatat succint aici, a fost separat și pe larg anchetat.

TUDOR NICU îmi spunea că în calitate de secretar al regiunii București, care în cadrul organizării partidului este socotită regională, el este membru în C.C. ca secretar de regională.

Pînă în primăvara anului 1940, toate informațiile pe care le posedăm în legătură cu C.C., erau obținute de la TUDOR NICU. După căderea tipografiei însă din martie 1940, fiind bănuțit a fost izolat oarecum, deoarece pînă cînd a murit prin iulie sau august 1940, n-am mai primit vreo informație de importanță remarcabilă de la el.

Despre celelalte persoane indicate de TUDOR NICU, că urmează să plece la Moscova, n-am mai știut nimic, dacă au fost sau nu, cu excepția lui TECHARI GEORGESCU despre care voi vorbi la locul potrivit.

TUTA PETRE, secretarul celulei comuniste din atelierele Grivița - Secția I Locomotive, a fost al doilea informator în lotul detectivului STEFANESCU GHEORGHE. Acesta a participat și la plenara localei București ținută în vara anului 1939, așa că la această plenară doi participanți au fost informatori ai siguranței anume TUDOR NICU și TUTA PETRE.

TUTA nu s-a ridicat, a rămas tot timpul secretarul celulei de la Secția I-a Locomotive Grivița C.F.R. și a semnalat informații în legătură cu prezența cîte unui instructor de partid pentru CFR Organizații descoperite de pe urma informațiilor date de el n-au fost, cu excepția unei ședințe ținută de FULGESCU VIRGIL, ENE CONSTANTIN și MARCU EMILIAN și a internării în lagăr cînd au fost înființate lagărele pentru militanții comuniști a cîtorva membri din celula din care făcea parte și el.

SPARLEA CONSTANTIN, lucrător la atelierele Grivița CFR nu era membru al mișcării comuniste, furniza informații în legătură cu nemulțumirile lucrătorilor ceferiști pe tema nesatisfacerii revendicărilor profesionale și în general a tuturor curentelor de nemulțumire ivite printre muncitorii ceferiști, de pe urma oricăror măsuri sau dispozițiuni luate sau date de organele atelierelor și considerate că sînt îndreptate contra intereselor sau drepturilor muncitorilor.

HUGO, cu acest nume semna chitanța de primirea retribuției lunare ca informator, numele adevărat nu i-l cunosc. L-am cerut lui STEFANESCU odată să mi-l prezinte și mi-a spus că este dispus să renunțe la retribuiția ce primește și la serviciul ce-l prestează, dacă este vorba să-l cunoască tot personalul siguranței. Întrucît era un informator util și am stăruit mai mult să mi-l prezinte, mai ales că nu mă îndoiam de existența lui, întrucît avea activitate aproape zilnică.

STEFANESCU mi-a spus că este un om în vîrstă, văduv, că are copii și nu mi-a spus nici cum se numește pe numele său real, ba mi-a precizat chiar că acceptat numai din considerente personale pentru el să-i dea informațiuni, întrucît îl cunoștea de mult timp (STEFANESCU înainte de a fi intrat în poliție fusese salariat al CFR-ului) și că s-a obligat pe cuvînt de onoare că nu-i va populariza numele față de alți polițiști, că este informator.

Nu era membru al mișcării comuniste, iar informațiile pe care le da, erau referitoare la activitatea organizațiilor profesionale C.F.R., care țineau ședințe de comitet sau adunări la sala "Locomotivă" din Calea Griviței nr. 213.

VALACHE, lucrător în haltă sau tot la atelierele Grivița, numele de botez nu i-l mai rețin, cel de familie este însă exact. Era membru al mișcării comuniste și activa pe linia săvîrșirii de acte de sabotaj. El a dat întîlnirea ce a avut cu ADA MARINESCU pe str. Cernăuți în toamna anului 1941, cînd a primit de la aceasta

o sticlură cu trinitro-glicerină pentru acte de sabotaj, fapt care a determinat efectuarea arestărilor lotului ce se afla în supraveghere - Paneth-Kornhauser.

Datorită arestărilor efectuate de la întâlnirea avută de el pe str. Cernăuți, a fost bănuț de mișcare și în 1944 - august 23 - a fost ținut în umbră, nemai primind nici o misiune.

Moldoveanu Dumitra, activa la ajutorul roșu în cartierul Grivița C.F.R. Semna chitanța cu numele R.A. și de pe urma informațiilor date de ea au fost internați în lagar doi cotizanți. Era element de jos, nu s-a ridicat niciodată și alte informații în afară de ajutoarele trimise unor condamnați comuniști din închisori, n-au fost primite de la aceasta.

Toți informatorii menționați pînă acum au fost recrutați și țineau legătura de serviciu prin detectivul STEFANESCU GHEORGHE.

Eu cînd aveam nevoie să stau de vorbă cu vreunul îi ceream lui STEFANESCU să-mi facă o întrevvedere cu el. Cu NICU TUDOR m-am văzut mai des, pe ceilalți de cîteva ori fiecare, cu excepția lui HUGO și VALACHE pe care nu i-am cunoscut niciodată personal.

Lotul de informatori cu care țineam eu legătura de serviciu au fost următorii, în intervalul de timp menționat:

HAIMSOHN ZAHARIA, activa în cercurile ziaristilor de stînga pe care el îi îngloba în așa zisul "colegiul presei legale a partidului comunist".

A avut activitate mai fructuoasă în epoca mișcării anti-fasciste și pe vremea - 1934-1937 - cînd apăreau o serie de publicațiuni periodice comuniste. A fost recrutat de NICOLAE TURCU în 1933 sau 1934, cînd a fost arestat în cadrul descoperirii unei organizațiuni de tineret a U.T.C.-ului. După dizolvarea partidelor politice 1938 și în anii de război, activitatea lui a fost fără nici o importanță, limitîndu-se la comentariile ce se făceau de unele cercuri în special de cafenea în legătură cu evenimentele la ordinea zilei.

Era rupt de mișcare încă din vremea căderii. Arestări de pe urma informațiilor date de el n-au fost, cu excepția unui singur caz - AUREL ROTENBERG - pe cît îmi amintesc.

BACIU DUMITRU, activa la patronajele populare, adică la ajutorul roșu. A fost izolat de mișcare în curînd, datorită contactului cu PARGARU NICOLAE, demascat de mișcare ca informator al siguranței.

In anii de război a activat ca informator în acțiunile de suprafață la fabrica Malaxa unde era angajat ca pontator. De pe urma informațiilor date de el nu s-a operat nici o arestare.

CATANCHIU LEONID student la politehnică, originar din Chișinău, activa la tineretul socialist, gruparea CONSTANTIN POPOVICI. Odată cu începerea mobilizărilor a plecat mobilizat, rupând contactul cu serviciul siguranței. De pe urma informațiilor lui n-a fost nici o arestare în timpul cât a ținut legătura de serviciu cu mine.

ANETA TOMESCU, activa în gruparea socialistă - CONSTANTIN POPOVICI. A fost îndepărtată, adică s-a renunțat la serviciile sale informative, fiind considerată inutilă încă din 1937 de dl. STELIAN ION, care pe atunci era șeful serviciului de informațiuni al grupei.

Toti informatorii menționați în lotul B de la punctele 1-4, au fost predați de dl. Turcu Nicolae în luna aprilie 1937 când a părăsit grupa fiind mutat la alt serviciu.

ARDELEANU LUDOVIC, recrutat în toamna anului 1940. Era lucrător la fabrica Vulcan și făcea activitate comunistă în raionala sectorului III Albastru, fiind membru al P.C.R-ului. Si-a oferit serviciile siguranței prin TEODORESCU DUMITRU, șeful pazei și pompierilor din fabrica Vulcan, care cunoștea pe dl. inspector DUMITRU POPESCU, șeful grupei la acea dată.

ARDELEANU LUDOVIC a dat o întrunire zburătoare la fabrica Vulcan în luna septembrie sau octombrie 1940, când au fost arestați 3-4 lucrători, inclusiv vorbitorul la acea întrunire zburătoare, anume FRANTU GHEORGHE, a mai dat o întâlnire de material în raionala de albastru, cu care prilej au fost arestați în aprilie 1941 câteva elemente cu material de propagandă între care îmi amintesc de numele unor cismari PEICEV și ultima organizație provenită de pe urma informațiilor date de el a fost aceea din vara anului 1941 luna august sau septembrie, cunoscută sub numele de organizația cu balonașe, deoarece preconiza răspîndirea de manifeste de propagandă pe calea unor balonașe umplute cu hidrogen. Dintre cei arestați cu această organizație de balonașe îmi amintesc de soții LAZAROVICI, VAIDA VASILE, ISAC RESENBLUT și alții.

In urma descoperirii acestei ultime organizații provenită din sursa informativă a lui ARDELEANU, a fost probabil bănuț căci pînă la 23 August 1944 n-a mai fost în măsură să mai furnizeze vreo informație de valoare. A fost totuși menținut ca informator pentru orice eventualitate, fiind un element al siguranței în fabrica Vulcan, unde lucra, senalînd orice acțiuni care s-ar fi produs acolo.

MELINTE PETRE, croitor, originar din jud. Iași sau poate din oraș, a fost recrutat de dl. inspector DUMITRU POPESCU, în vara anului 1940 în împrejurările următoare:

Prin luna iunie sau iulie 1940, MELINTE care activa în cadrele comitetului local București, unde venise de curînd de la Iași, a căzut într-o organizație cu material de propagandă, avînd implicați 5-6 membri. Cu prilejul cercetărilor, dl. inspector POPESCU a convenit cu MELINTE ca acesta să colaboreze cu siguranța ca informator, creîndu-i un schimb cea mai ușoară situație în proces, căci de scos din cauză nu putea fi scos, fără a fi bănuît de informator. Cercetarea acestei organizații a făcut-o dl. POPESCU care era șeful grupei atunci, ajutat de colaboratorii săi, comisarii STERIAN și PRUNESCU, întrucît eu eram mutat de la grupă la serviciul de buletin al Direcției de Siguranță.

Potrivit înțelegerii pe care a făcut-o cu MELINTE, dl. inspector POPESCU s-a dus la Tribunalul militar cu prilejul procesului, unde fusese chemat ca martor și a depus favorabil lui MELINTE arătînd Tribunalului că a fost sincer la cercetări și că pe baza declarațiilor lui s-a putut identifica rolul și aresta și ceilalți membri ai organizației, motiv pentru care MELINTE PETRE a fost condamnat numai 6 luni. După ispășirea pedepsei, adică prin ianuarie 1941, MELINTE ieșind de la închisoare prin ispășirea pedepsei a luat contact cu dl. inspector D.C. Popescu, iar acesta mi l-a predat mie să lucreze cu el ca informator.

Legătura cu partidul a luat-o tîrziu, întrucît depoziția inspectorului POPESCU în favoarea lui i-a creat o apreciabilă suspiciune. Totuși prin august sau septembrie 1941, a luat legătură după ce dăduse vreo două declarații în legătură cu procesul și a fost pus la o muncă de "încercare", așa mi-a precizat MELINTE că i-a spus femeia care i-a ieșit la întîlnire la cererile sale repetate de a relua legătura cu mișcarea. Munca de "încercare" pe care i-a încredințat-o a fost pe linia sabotajului, adică a fost pus conducătorul resortului de sabotaj de război în Capitală. El, adică MELINTE, a dat întîlnirea ce a avut cu inginer PANTH sau Dr. KARUHAUSER și de unde s-a ajuns la identificare alor și a lui ADA MARINESCU.

Supravegherea membrilor acestei organizații s-a făcut pînă în luna noiembrie 1941, cînd ADA MARINESCU a avut o întîlnire cu VALACHE pe str. Cernăuți (menționată și sub nr. lui VALACHE), predînd acestuia stichța cu trinitroglicerina ce urma să fie pusă la osiile vagoanelor de la garniturile de marfă care făceau transporturi militare.

In urma acestei întîlniri, constatîndu-se că se vor produce acte de sabotaj, s-a ordonat de organele conducătoare ale Direcțiunii Generale a Poliției arestarea membrilor identificați că militează pe această linie a sabotajului și așa s-a operat arestarea lotului PANETH-KORNHAUSER.

In urma acestei căderi, MELINTE PETRE a fost izolat și cu toate încercările pe care le-a făcut de a mai relua legătura cu partidul, n-a mai izbutit să intre în legătură. A fost menținut totuși informator pînă la 23 August 1944, deși n-a mai avut nici o activitate, cu excepția unor informațiuni tardive pe care le obținea de la unele elemente periferice pe care le avea prin București și care nu cunoșteau poziția lui față de mișcare.

El spera totuși că va relua legătura cu partidul, așa cel puțin îmi spunea cînd discutam cu el, care este rezultatul încercărilor făcute de a intra în legătură cu mișcarea.

RECK STEFAN, spre sfîrșitul anului 1940 sau cel mai tîrziu prin ianuarie 1941, pînă la evenimentele din 21-23 ianuarie adică pînă la rebeliunea legionară, a fost adus de la Galați de doi membri ai poliției legionare informatorul RECK STEFAN.

Acesta căzuse la Galați, nu pot să precizez dacă a căzut în mîna poliției de stat sau legionare și nici împrejurările în care a căzut, fapt cert este însă că la București a fost adus de doi membri ai poliției legionare și prezentat dl. DUMITRU C. POPESCU, care era șeful grupei în momentul acela.

Motivul aducerii lui la București a fost pentru a mi-l preda ca informator. Nu cunosc ce tratative dusesse cu poliția de stat sau legionară la Galați și ce angajamente își luase, nu l-am întrebat niciodată acest lucru, căci n-am avut interes și nici n-am găsit oportun să discut o chestiune destul de delicată pentru el.

In București însă, fusese adus sau mai corect venise să ne dea întîlnirea din str. Palade între tehnicul regionalei "Dunărea de Jos" Galați și tehnicul central.

Dl. POPESCU după ce a vorbit cu RECK STEFAN, m-a chemat pe mine și mi l-a prezentat spunîndu-mi să lucrez cu dînsul în viitor ca informator al serviciului.

Principala lui activitate a fost întîlnirea din str. Palade care într-adevăr s-a produs între cei doi tehnici de material despre care am menționat mai sus. Tehnicul de la regionala tineretului "Dunărea de Jos", a fost luat în supraveghere de la întîlnire de organele poliției Galați, iar tehnicul central din București a fost luat în supraveghere de organele grupei și mai tîrziu plasat și identificat în persoana numitei THEEA LUPU

RAITMAN și alte câteva elemente. Cu prilejul cercetărilor am întrebat pe dl. TEOHARI GEORGESCU când a fost la Moscova cu cine a mai fost cât a stat și de ce și când s-a întors, iar dînsul mi-a răspuns că n-a fost și nici nu s-a întors (această întrebare i-am pus-o în legătură cu informația dată de TUDOR NICU la începutul anului 1940 de care am vorbit mai sus).

In luna decembrie 1949 am fost chemat de dl. TEOHARI GEORGESCU, ministru de interne atunci, iar eu eram deținut din mai 1948 în arestul internelor și întreb "de unde am știut când s-a întors din Rusia", iar eu i-am răspuns, așa precum era că neam știut nici când s-a dus, aici când s-a întors, știam doar că figurează printre acei care urmau să se ducă, așa după cum informase TUDOR NICU.

De la RECK STEFAN n-am mai primit alte informațiuni de valoare, decît semnalări fără importanță sau unele informațiuni periferice și tardive, pînă în vara anului 1941, când a primit ordin de mobilizare și fără să-mi spună ceva, a dispărut din legătura mea plecînd pe front și rupînd orice legătură cu el.

TOMA GHEORGHE de meserie zugrav din București. Acesta prin sfîrșitul verii sau începutul toamnei 1942, fiind concentrat a raportat ofițerului cu informațiile de la unitatea sa că cunoaște o vastă organizație în București. A fost desconcentrat și trimis Direcțiunii Generale a Poliției și repartizat grupei II. A dat informații despre activitatea lui TOACA ILIE, cu care era prieten și despre întîlnirile ce avea acesta. TOACA ^{mi} făcea un secret față de el în legătură cu activitatea sa în mișcare și tot ce afla ne informa pe noi. Urmărind activitatea lui TOACA ILIE pe teren și ajutați de relațiile date de TOMA GHEORGHE s-a descoperit organizația raională din Sectorul III Albastru din toamna anului 1942.

Lotul de informatori cu care ținea legătura de serviciu PRUNESCU ION au fost:

1.- CIOBOTARU CONSTANTIN, cismar, activa la ajutorul roșu în sectorul II Negru. A dat o singură ședință de celulă prin toamna 1942 cu 3-4 membri.

2.- PARASCHIVA ROTARU, salariată la un magazin "Tot-Electric" din Calea Victoriei, concubina lui METIU ION, primise un telefon de la acesta în timp ce era deplasat de la Jilava la tribunal și socotind că ar avea legături cu mișcarea a fost chemată și solicitată dacă vine cineva la dînsa din partea lui METIU să ne informeze. S-a dovedit însă că n-avea nici o legătură cu mișcarea, avînd relațiuni de altă natură cu METIU ION (1943).

3.- DAMBOVITEANU sau IALOMITEANU, a venit și s-a oferit să ne dea informații în legătură cu serviciul nostru și a denunțat pe un comunist condamnat în lipsă, anume VERTES VASILE. N-avea nici o legătură cu mișcarea și nici alte informațiuni n-a mai furnizat (1943).

4.- RUBIN LEVY, s-a prezentat la biroul nostru oferindu-se să ne dea informațiuni despre comunistul MELINTE PETRE, care deja era informatorul serviciului. A ținut legătura cu el dl. PRUNESCU și n-a dat nimic altceva.

Grupul de informatori cu care ținea legătura și lucra STERIAN CONSTANTIN:

1. NICOLAE CONSTANTINESCU, era retribuit lunar din fondul de informații, însă presta serviciu ca agent, lucra în sectorul fabricii.

2.- ZUGRAVU OVIDIU, lucrător textilist, nu era membru al mișcării, fiind folosit în acțiuni de suprafață în legătură cu nemulțumirile create printre muncitori. Aceștia sînt informatorii serviciului între 1939 și 1944 August 23, grupați pe elementele care țineau legătura de serviciu cu ei, cu specificarea poziției lor față de mișcarea și cu menționarea activității principale și chiar secundarea pe care a avut-o fiecare.

Schimbările sau numele membrilor din C.C. al P.M.R de care am luat cunoștință sau am aflat în cadrul serviciului unde am funcționat din 1939 și pînă în 1944.

În luna iulie sau august 1939, am aflat precis de la informatorul TUDOR NICU că la plenara regiunii București ținută în Capitală, de care am vorbit și în altă parte, au participat din partea C.C. BELLA BREINER și STEFAN FORIS. Informatorul TUDOR NICU îi scunoștea personal pe amîndoi de la închisoare.

Tot de la informatorul TUDOR NICU mi s-a dat nominal prin ianuarie sau februarie 1940 numele membrilor din C.C. STEFAN FORIS, LUCA IASLO, TEOHARI GEORGESCU, STRUL ZIGHELBOIM și AUREL LEIBOVICI, ultimul secretarul regionalei Basarabia, că sînt chemați de KOMINTERN la Moscova.

Cu prilejul descoperirii tipografiei Comitetului Central din luna martie 1940, MULLER EUGEN ne-a declarat că a fost chemat la spitalul Colentina pe la începutul lui martie 1940 de BELLA BREINER, care era operat de ulcer și grav bolnav, dîndu-i în primire unele chestiuni privind mișcare, el fiind secretarul CC și la puțin timp a decedat.

Cu prilejul descoperirii grupului U.P. (Uniunea Patrio-
ților) în capitală în decembrie 1943, BIJI MIRCEA care era membru în
în C.C. U.P. ne-a declarat că în casa din str. Crîngului nr.5,
unde țineau ședințele de comitet membrii C.C. al grupului U.P.,
participa la aceste ședințe și MARIUS, conspirativ care crede că
este FORIS STEFAN. După semnamente corespundea întocmai. De aseme-
nea participa la ședințele C.C. al U.P., totdeauna SERGIU nume cons-
pirativ, care este membru în C.C. al P.C. și instructorul partidu-
lui pe lângă C.C. al U.P. După semnamentele date și indicația
că acest Sergiu fusese arestat la începutul anului 1943 în legă-
tură cu soția unui doctor și eliberat, ne-a dat posibilitatea să-l
identificăm pe Sergiu în persoana lui REMUS KOFLER, care într-adevăr
fusese arestat prin ianuarie sau februarie 1943, în legătură cu
soția doctorului EGON WEIGL și eliberat din lipsă de probe de
culpabilitate.

Descoperirea C.C. al organizației U.P. care ținea ședin-
țele de comitet în str. Crîngului nr.5 locuința WEXLER, unde s-a gă-
sit și arhiva C.C. al PCR și unde participa MARIUS și SERGIU,
n-a fost menționată în expunerea activității informatorilor, pentru
că această descoperire n-a provenit de la vreun informator.

Descoperirea s-a produs în condițiunile următoare:
un șofer de piață când s-a dus cu mașina la un garaj pentru a
o spăla, a găsit în mașină un plic. Deschizîndu-l a văzut că con-
ține material comunist și l-a predat comandantului militar al
garajului - un căpitan. Acesta a trimis sau predat plicul Parche-
tului Curții Magistrale, iar acesta l-a trimis siguranței pentru
studiu și identificarea autorilor și colportorilor. Din examinarea
și studierea materialului s-au identificat cîșiva membri din
celula de la Unive sitate. Arestați și cercetați, aceștia, s-a iden-
tificat secretarul biroului celulei de la Universitate, care avea
în acel material un raport semnat cu numele "Aurel" și care
era BIJI MIRCEA.

La cercetări BIJI MIRCEA a declarat că face parte din
C.C. al U.P., împreună cu VLADESCU RĂCOASA, MIHAI MAGHERU și
LEVENTE MIHAI și că țin ședințele de comitet în casa din str.
Crîngului nr.5, la care mai participă și Sergiu, instructorul C.C.
P.C.R. pe lângă U.P. și uneori și Marius, adică așa cum au fost
identificați REMUS KOFLER și FORIS.

Ultimele nume și schimbări de membri din C.C. P.C.R.
în această perioadă de timp, am luat cunoștință în vara anului
1944, cu prilejul arestării lui KENDLER SAMY, la Brăila și care a

61 R

fost apoi trimis Direcțiunii Generale a Poliției la București. Acesta a fost repartizat pentru cercetare de inspectorul DRANI CEANU, șeful corpului detectivilor, înlocuitorul meu la conducerea grupei, comisar șef STERIAN, deoarece eu eram plecat în provincie județul Hunedoara, unde aveam familia evacuată. La reîntoarcerea mea după jumătatea lunii august, aproximativ pe la 18-19 august, colaboratorii mei Sterian Constantin și Prunescu Ion n-au informat verbal de cazul KENDLER petrecut în lipsa mea, că acesta le-a declarat că în primăvara anului 1944 s-a reconstituit C.C. - PCR, fiind înlăturați STEFAN FORIS și KOFLER REMUS, adică MARIUS și SERGIU pentru suspiciunea că ar fi informatori ai siguranței și au intrat în C.C. PATRASCANU și dl. EMIL BODNARAS, iar el - KENDLER a fost făcut casier central cu numele "Banu", plus alte operațiuni făcute cu el în Capitală, care nu sînt în legătură cu tema expusă aci.

Acestea sînt cunoștințele pe care le am în legătură cu numele precise de membri ai C.C. al P.C.R. în perioada de timp menționată și modalitatea cum mi-au parvenit.

Susțin și semnez propriu prezenta declarație.-

ss. Taflaru Ion

București 25 februarie 1963

62 13

D E C L A R A T I E
=====

Subsemnatul STERIAN P.CONSTANTIN, născut la 4 iulie 1910 în comuna Bușteni, jud.Prahova, fiul lui Pericle și Ecaterina, absolvent de liceu teoretic, am intrat prin concurs în cadrele Direcțiunii Generale a Poliției în luna noiembrie 1936, fiind repartizat la Grupa II din Direcția Generală a Poliției, cu gradul de comisar ajutor.

Pînă în luna octombrie 1938, am lucrat sub directivele a diferiți comisari din acea grupă care îmi dădeau delegații să fac diferite informații despre unele persoane suspecte de activitate comunistă și în special eram trimis la diferite ședințe sindicale spre a face dare de seamă asupra celor discutate.

După această dată, directorul MIKY STEFANESCU, reorganizînd grupa II am fost însărcinat cu urmărirea stării de spirit a muncitorilor din Capitală și a activității tuturor organizațiilor profesionale din București, activitate pe care am desfășurat-o pînă la 6 Martie 1945, cînd am fost trecut în cadrul disponibil, apoi arestat la Tribunalul Poporului, cercetat de dl.acuzator public DRAGHICI ALEXANDRU și scos din cauză și pus în libertate, întrucît din cercetările făcute nu au rezultat abuzuri și maltratare în timpul activității mele.

În cadrul echipei mele în anul 1939 și ulterior am avut ca agent informator pe numitul CONSTANTINESCU NICOLAE, COMSA CONSTANTIN și GANASESCU GHEORGHE, făcut în 1942 comisar ajutor care aveau în atribuția lor cunoașterea stării de spirit a muncitorilor și semnalarea tuturor conflictelor de muncă din sectorul respectiv.

De asemenea, între timp au mai lucrat o serie de agenți, dar de scurtă durată că PETRACHESCU, POMPILIAN ALEXANDRU, VASILESCU, PINCU și alți 2 sau 3 ai căror nume nu-mi mi le reamintesc, activitatea lor fiind de scurtă durată 2-3 luni, fiind apoi mutați la alte servicii.

În cadrul grupei II am luat parte cu ocazia descoperirilor organizațiilor comuniste la diferite arestări și percheziții domiciliare. În luna octombrie sau noiembrie 1939, fiind arestată

./...

la Craiova o comunistă ELENA celălalt nume fiind unguresc, mi se pare, nu-l mai rețin, declarînd că a avut legături în București cu FORIS STEFAN și POPESCU P., am primit delegație de la Insp. POPESCU, șeful grupei, să arestez pe ce doi, lucru pe care l-am făcut. FORIS STEFAN a fost arestat de la domiciliul său din str. Vasile Lascăr, iar POPESCU P. de pe o stradă din cartierul Tei.

Cei doi au fost reținuți cîteva zile 3-4 și apoi puși în libertate din ordinul lui ARMAND CALINESCU, care după cîte îmi reamintesc ar fi spus că nu-l interesează acțiunea comuniștilor, ci numai aceea a legionarilor, fapt de altfel care s-a și văzut imediat, căci echipa de filaj a grupei a fost afectată împreună cu alți agenți și ofițeri de poliție grupei legionare pînă în cursul anului 1940.

În aprilie 1940 am primit delegație să fac percheziție la domiciliul comunistei REGHINA, îmi scapă celălalt nume, din Aleea Suter, care ar deține o tipografie manuală. La percheziția făcută am găsit o mică tipografie și hîrtia necesară imprimării manifestelor comuniste, iar REGHINA a fost arestată de alți agenți mi se pare la o fabrică din București. În aceeași noapte am arestat din o stradă din Parcul Rahovei pe soții BOTEA și pe un tipograf TOBIAS, la domiciliul lor găsindu-se tipografia Comitetului Central și o mulțime de manifeste și broșuri comuniste.

În aprilie 1941 am arestat pe numita LEIBOVICI ROZICA în lot cu TEONARI GEORGESCU. Tin minte că am mai percheziționat și arestat pe un croitor din str. Anton Pan, anume MULLER, dar nu știu în ce organizație. Am mai fost la arestarea și altor comuniști, dar nu mai rețin numele lor, întrucît nu cunoșteam activitatea lor, iar arestarea o făceam cu agenți de echipa de filaj în calitate de ofițer de poliție, că procesul verbal încheiat cu această ocazie să fie valabil în fața justiției.

Am mai luat parte și la arestarea unui comunist inginer TRANGOPOL, dar nu-mi reamintesc la ce dată și an. Prin vara anului 1943, Curtea Marțială a Capitalei a trimis Direcțiunii Generale a Poliției un mic dosar, uitat de un pasager într-un taxi din București, al cărui conținut era suspect și nu a putut fi înțeles de magistrați, dîndu-și însă seama că e vorba de o serie de rapoarte comuniste.

Acest dosar a fost dat spre studiere comisarului PRUNESCU ION, care lucra la problema comunistă în cadrul grupei II și prin luna decembrie, același an, a reușit să identifice în dosar cîțiva comuniști care formau mi se pare celula comunistă a studenților. Aceștia erau MANEA MANESCU, EVZICOV VASILE, CRISTEA

PAUL GEORGESCU, STEFANOVICI sau STOIANOVICI și alții. Eu am fost delegat să stabilesc domiciliul ultimului și arestarea lui. Din investigațiunile făcute, am stabilit că era licențiat în litere și funcționa la Institutul Central de Statistică. La acest institut mi s-a spus că a demisionat, urmînd aș face stagiul militar. Am stabilit unitatea militară prin Cotroceni și am trimis mi se pare pe comisarul ILIESCU, să-l aresteze, lucru pe care l-a și făcut, aducîndu-l la Direcție. Acesta fiind cercetat de către șeful grupei, TAFLARU sau de către PRUNESCU, a recunoscut că fila din dosar care cuprinde autobiografia lui, îi aparține și că acesta filă a fost dată de el lui MIRCEA BIJI, director la Institutul de Statistică. În urma acestui fapt, TAFLARU mi-a dat ordin ca să iau măsuri pentru arestarea lui BIJI MIRCEA și să-i fac o percheziție atît la birou cît și la domiciliu.

Am luat cu mine doi agenți, nu-mi amintesc cine au fost și m-am prezentat la Instituția unde lucra BIJI MIRCEA. Aci mi se pare că chiar soția lui BIJI mi-a spus că soțul este bolnav acasă. Dîndu-mi adresa soția lui, am mers la domiciliu unde l-am găsit, am făcut convenita percheziție, rezultatul fiind negativ și l-am condus la siguranță, predîndu-l lui TAFLARU care l-a cercetat personal.

Cercetat, BIJI MIRCEA a recunoscut că face parte din C.C. al Uniunii Patrioților, declarînd și persoanele care fac parte din acest comitet, unele cu nume reale și alții cu nume conspirative, că ședințele acestui comitet se țin în casă conspirativă din str. Crîngului, locuința numitului WEXLER PAUL, comerciant textilist și că în această locuință se găsesc și o parte din arhiva partidului comunist, respectiv Uniunea Patrioților. De asemenea a mai declarat că la două sau trei ședințe ale Uniunii a luat parte și PETRU GROZA conducătorul Frontului Plugarilor de la Deva. A mai declarat că acei care urmau să ia parte la ședință în această casă, erau obligatoriu conduși la această adresă de către numita ANA SOLOMON, soția unui inginer.

În urma acestor declarații, TAFLARU m-a însărcinat cu identificarea numitei ANA SOLOMON, care se știa doar că locuște undeva pe str. Vasile Lascăr. Am făcut investigații pentru stabilirea domiciliului acesteia și a doua zi am arestat-o, percheziția fiind negativă. În legătură cu ANA SOLOMON a mai fost o femeie, anume ERNESTINA, nu-mi reamintesc celălalt nume pe care TAFLARU mi-a dat dispoziții să o arestez, aceasta locuind în apropiere de localul siguranței.

Cum din cercetări și din declarațiile lui BIJI în legătură

cu dosarul despre care s-a vorbit mai sus, a mai rezultat că fac parte din Uniune și frații MAGHERU, am fost însărcinat să-i arestez și pe aceștia. La domiciliul fraților ANCA și MIHALI MAGHERU, aceștia erau lipsă, am făcut percheziția în prezența tatălui lor, fost consilier la Casație și întrucât cu această ocazie am aflat că MIHAIL MAGHERU era un fost prieten și coleg de liceu din copilărie, am rugat pe TAFLARU să trimită un alt ofițer de poliție la arestarea lui, de la o unitate militară din Capitală, precum și a surorii lui, care se găsea în serviciul Ministerului Învățământului.

Tot din declarația lui BIJI MIRCEA, rezulta că din Comitetul Uniunii Patrioților mai face parte și prof. VLADESCU RACOASA și MIHAIL LEVENTE, acesta din urmă nefiind arestat întrucât a dispărut, aflând de arestările în cauză.

BIJI MIRCEA a mai declarat că cei cu numele conspirativ MARIUS și SERGIU, aflate în diferite procese verbale ale Uniunii sînt: primul FORIS STEFAN, secretarul P.C.R., iar al doilea care era instructorul P.C.R.-ului în cadrul Uniunii ar fi un intelectual, al cărui nume nu-l cunoaște, dar știe că trăia în clandestinitate și în timpul ședințelor locuia într-o cameră la etaj din locuința lui WEXLER.

De asemenea a precizat că arhiva Uniunii se găsește într-o cameră de la etaj și că s-au luat măsuri în vederea securității ei și în caz de pericol să se poată da foc imediat întregii arhive.

După ce TAFLARU l-a pus pe BIJI MIRCEA să-mi dea lămuriri complete asupra poziției casei și a interiorului ei și mai mult, într-o seară a mers cu mine la fața locului, făcînd recunoașterea casei și a poziției sale, am fost delegat ca să procedez la arestarea soților WEXLER și percheziționarea domiciliului lor, lucru pe care l-am și făcut împreună cu 5-6 agenți.

În camera conspirativului SERGIU nu am găsit nimic compromițător, iar în camera soților WEXLER s-a descoperit arhiva Uniunii, după o mică opunere din partea soției lui WEXLER, care probabil a vrut să încerce punerea de foc.

Arhiva a fost citită de PRUNESCU și TAFLARU, o parte pusă la dosarul de anchetă, iar restul reținută pentru a fi exploatată. PRUNESCU mi-a citit mai multe file în care se specifică anumite fapte care erau cunoscute de noi ca de exemplu: un raport a lui EGAU WERGEL și SALY TAUBERG, de modul cum fusese cercetați de TAFLARU, precum și alte amănunte în legătură cu activitatea lor.

66 17

De asemenea, într-o filă era scrisă conspirativ autobiografia lui EMIL BODNARAS, în alte file cum decurg tratativele cu unele partide pentru încheierea Frontului Unic Muncitoresc, iar în alta se specifica formarea unei celule la o circumscripție de poliție din Capitală, citindu-se membrilor ei ziarul clandestin "România Liberă", care era organul Uniunii Patrioților și apărea la diferite intervale.

Tot în urma declarației lui BIJI sau în urma unor documente din arhiva Uniunii, a fost arestat și dr. Petru Groza și primii săi colaboratori: MICLE, BELEA, SCHIOPU.

Pe la mijlocul lunii august 1944, chestura de poliție B Brăila, înaintează Direcțiunii Generale a Poliției pe numitul KENDLER SAMY, din acel oraș, împreună cu un dosar conținând declarația sa și a unui cumnat al său, din care rezulta că face parte dintr-o organizație comunistă din Brăila, care avea legături cu C.C. al P.C.R., aceste legături făcându-se prin numitul KENDLER SAMY acesta fiind dispus a face declarații în legătură cu activitatea sa, dacă se garantează că viața sa și a familiei sale nu este în pericol.

Intrucât șeful grupei II TAFLARU, la acea dată era într-o permisie de câteva zile la familia sa, dispersată într-un oraș din Ardeal, inspectorul DRANICEANU m-a însărcinat ca împreună cu comisarul PRUNESCU să fac cercetările necesare în cazul lui KENDLER SAMY.

Deoarece chiar din primele cercetări ale chesturei de poliție Brăila, vinovăția lui KENDLER SAMY era posibilă cu pedeapsa de moarte, i-am făcut cunoscut sus-numitului că dacă înțelege a ușura cercetările organelor siguranței în descoperirea și arestarea legăturilor sale din București, situația sa va fi mult ușurată, lucru pe care formal SAMY KENDLER l-a acceptat și ca un prim avantaj, în loc să fie ținut în arestul Siguranței, a fost ținut la un hotel din piața Kogălniceanu, inițial bineînțeles sub paza unor agenți, putând însă a se deplasa unde voia.

KENDLER SAMY a declarat că în afară de tipărirea și răspîndirea unor manifeste cu caracter comunist în orașul Brăila, el și cu alți membri ai partidului din acel oraș au achiziționat un important stoc de arme și munițiuni, în special de la nemți, care la acea epocă erau într-o stare de debandată, acestea urmînd a fi folosite la momentul oportun de către membrii P.C.R.

Acest lucru, SAMY KENDLER îl făcea și în calitate de casier central al P.C.R. în această situație activînd sub numele conspirativ BANU, fapt care și PRUNESCU mi l-a confirmat, întrucît

./...

6719

sub acest nume figura și în câteva notițe găsite în arhiva din casa soților WEXLER.

La Brăila, Samy Kendler a cunoscut pe fotograficul MANOLE BODNARAS și apoi pe fratele acestuia EMIL BODNARAS, care s-a eliberat condiționat din închisoare și pe care Kendler Samy l-a ajutat cu importante sume de bani. Emil Bodnăraș făcea parte din P.C.R. și activa sub numele conspirativ de FELIX sau FENIX, precum și sub numele de inginer CEAUSU.

La Brăila Kendler avea o firmă de cherestea împreună cu un lt.col. în rezervă Tințu și la adăpostul acestuia la acea dată fiind concentrat, a putut să facă mai multe transporturi de arme la București, unde le ducea la diferite case conspirative prin intermediul lui IULIU ORBAN, domiciliat în București și care era de asemenea membru al P.C.R. După ce Emil Bodnăraș a trecut în clandestinitate în București, Samy Kendler a primit de la el o telegramă că se duce un stoc de arme la Craiova, unde MANOLE BODNARAS era concentrat la o unitate de aviație, lucru pe care Kendler Samy l-a și făcut, plecând cu o mașină din Brăila către Craiova, împreună cu col. Tințu. La Craiova Manole Bodnăraș a refuzat primirea armelor, întrucât nu avea un consemn în acest sens și Kendler a fost nevoit să revină cu ele în București, depunându-le prin intermediul lui Iuliu Orban la una din casele conspirative.

Față de această declarație, am fost cu Kendler Samy prin diferite cartiere din Capitală, unde pretindea că a depozitat armele, dar nu a reușit să identifice decât una și la acea adresă nu mai locuia nimeni, cei în cauză mutându-se fără aș anunța adresa această casă era prin cartierul Antim. Kendler Samy a mai declarat că Partidului Comunist Român își desfășoară activitatea sa și prin o firmă comercială "Nion", al crei sediu era în Blocul Generala de pe str. Academiei, această firmă făcând sub diferite camuflări legătura Comitetului Central cu regionalale sale. Rețin că tot Kendler a afirmat că din cadrele Partidului Comunist face parte și fostul colonel Victor Precup, care fusese eliberat din închisoare de către regimul legionar și la acea epocă se ocupa cu comerțul textil, având o firmă prin Gabroveni sau Oituz, dar nu-mi reamintesc ce rol avea la acea vreme colonelul Precup în cadrele partidului, deși poate Kendler mi-a vorbit mai mult despre el.

Kendler mi-a mai declarat că la domiciliu lui din Brăila are un registru în care sînt trecute diferite sume cheltuite pentru partid și să mă duc personal să-l ridic de la locuința lui. Deși am plecat chiar eu la Brăila, totuși nu am găsit acel registru, adică acele foi din registru care priveau situația financiară, a partidului, foile fiind rupte anterior de Kendler, iar declarația o

făcuse în scopul de a afla de la mine care este situația familiei sale, de care nu mai știa nimic.

În urma declarațiilor făcute de Kendler am luat măsuri pentru arestarea lui Manole Bodnăraș și a lui Iuliu Orban. În acest scop am trimis pe comisarul Iliescu Nicolae la Craiova, unde cu concursul organelor acelei chesturi a arestat pe Manole Bodnăraș și pe soția acestuia, aducându-i la București pentru cercetări, acest lucru petrecându-se în preajma zilei de 23 August 1944. MANOLE BODNARAS a fost cercetat de TAFLARU chiar în seara zilei de 23 August, acesta refuzând o recunoaștere în a invinuirilor aduse, iar după comunicarea de la radio prin care se anunța actul din acea zi, Manole Bodnăraș a fost pus în libertate imediat, deși chiar în acea noapte acest lucru a fost cerut mi se pare și de generalul DAMACEANU, căruia i s-a comunicat că cel în cauză plecase de la siguranță.

Pentru arestarea lui Iuliu Orban am luat personal măsuri, în care scop împreună cu Kendler Samy am identificat locuința acestuia din str. Luigi Cazavila, numărul nu mi-l reamintesc și făcând informațiuni despre el am stabilit că s-a dispersat împreună cu soția lui în comuna Ciorogârla, în apropiere de București. Împreună cu Kendler am plecat în această comună, am stabilit unde închiriasse o cameră la un țăran și căutându-l la această casă am aflat că plecase de câteva zile cu soția lui spre o destinație necunoscută, după cum m-a informat gazda sa.

În privința firmei "Nion", am luat măsuri ca atât telefonul firmei cât și întreaga corespondență să fie filată. Mi s-a comunicat zilnic convorbirile telefonice, dar pentru moment nu am putut să le interpretez. La două sau trei zile după această măsură, mi s-a prezentat copia unei telegrame adresată din Tg. Jiu firmei "Nion", prin care se făcea cunoscut că "marfa dusă la adăpost..." nu mai rețin ultimele cuvinte. Pentru moment am crezut că este vorba de un stoc de arme care a fost pus în siguranță.

Am dat dispoziții poliției Tg. Jiu ca să facă investigații cine a transmis telegrama în cauză și adresa acestuia. Poliția Tg. Jiu mi-a comunicat că atât persoana în cauză, cât și adresa indicată erau cu totul fictive, lucru care confirma că întregul conținut al telegramei era convențional.

Kendler Samy, care locuia la hotel însoțit de agenții mei, mi-a comunicat la câteva zile că se simte stânjenit în mișcările sale de către agenți și probabil din această cauză se evită întâlnirile sale și mi-a cerut ca să-l las să acționeze singur, asigurându-mă că nu va căuta să dispară. I-am spus că sînt de

69²⁰

acord cu acest lucru dar în prealabil să vorbesc și cu superioroi mei, lucru pe care l-am și făcut, avînd aprobarea în acest sens și de la inspectorul DRAINICEANU.

În legătură cu EMIL BODNARAS, KENDLER SAMY mi-a afirmat că aceste locuiește clandestin în București, i se pare prin Parcul Vatra Luminoasă, dar nu poate da o lămurire precisă.

La 3 sau 4 zile înainte de 23 August, reîntorcîndu-se din permisie și TAFLARU, atît eu cît și PRUNESCU, care stătusem de vorbă cu KENDLER și îi luase și o primă declarație, l-am informat de cele petrecute în lipsa lui. Si eu și TAFLARU fiind de acord că SAMY KENDLER cunoaște multe lucruri, dar evită să le comunice, amănîndu-ne mereu, TAFLARU la propunerea mea a acceptat să stea și el de vorbă cu Kendler. În acest sens am fixat o întîlnire între TAFLARU și KENDLER la un restaurant din Piața Sf. Gheorghe, cam prin fața spitalului Colțea, mi se pare. Ce au discutat cei doi nu știu.

Ridicînd agenții care supravegheau pe KENDLER, acesta a fost plasat la o rudă a sa, sau o cunoștință pe una din străzile laterale ale str. Antim urmînd ca în fiecare seară să țină legătura cu mine prin telefon.

Pînă la 23 August, KENDLER după afirmația sa, nu a avut nici o întîlnire. Precizez că tot pentru ușurarea acțiunii sale, am lansat zvonul că a evadat, comunicînd chesturei Brăila să facă toate investigațiile printre cei din anturajul său din acel oraș, ca să poată afla unde eventual s-ar adăposti, atît eu cît și KENDLER, crezînd că prin aceasta ar putea relua legăturile conspirative în eventualul caz că se aflase de căderea sa.

După 23 August, KENDLER mi-a dat odată un telefon, cerîndu-mi să-i dau o adeverință că a fost pus în libertate în baza decretului de amnistie, dat cu ocazia aceluși act. Pe acesta l-am mai întîlnit de două sau trei ori pe la începutul anului 1945, spunîndu-mi că locuiește prin Cotroceni și că dacă voi fi pus în disponibilitate mă va plasa el într-o întreprindere de transporturi.

Pînă la arestarea mea l-am mai reîntîlnit de cîteva ori prin centrul Capitalei, dar nu am vorbit cu el, nu mai salutîndu-ne regulat fiind însoțit de aceeași femeie, o tînără care era o prietenă a sa.

București 24 februarie 1963

ss/ Sterian Constantin

D E C L A R A T I E

=====

Subsemnatul PRUNESCU P.IOAN, născut la 11 decembrie 1915 în București, fiul lui Petre și Ioana, fost comisar în Direcția Poliției - condamnat la 25 ani detențiune grea, cu ultimul domiciliu în București str. Prof. Mitriță Constantinescu nr.1, raionul T. Vladimirescu, declar următoarele:

.....

Am luat parte la descoperirile organizațiilor comuniste din anul 1939 pînă la 23 August 1944, cu contribuții care au variat de la caz la caz. La descoperirea organizației "Uniunii Patriotilor" - ultima mare descoperire din decembrie 1943, cînd a căzut arhiva C.C. al P.C.R. am luat parte la unele percheziții. Ancheta a fost făcută de dl. TAFLARU. Arhiva a căzut datorită lui BIJI MIRCEA, deoarece căzuse în mîna Siguranței unele declarații și rapoarte ale Resortului Studențesc, al cărei șef fusese cu numele conspirativ "Aurel". Aceste declarațiuni fusese uitate într-un plic într-un automobil pe str. Parfumului, de membrii ai C.C. care probabil mutase arhiva Partidului.

Aceste acte compromițătoare fusese găsite de un șofer predate la Curtea Marțială a Capitalei unui magistrat, cunoscut al său. După un timp, Curtea Marțială a întocmit un dosar care a fost înaintat Siguranței generale pentru identificarea comuniștilor din acele rapoarte. Am primit ordin de la Dl. Taflaru să mă ocup de identificarea acelor persoane - dacă acest lucru este posibil. Am executat ordinul și din examinarea atentă a aceluia material, am reușit a identifica cîțiva studenți comuniști ca: STOIANOVIC, DUMITRU GHEORGHE. Dela STOIANOVICI printr-un truc s-a identificat și "Aurel" respectiv BIJI MIRCEA. Arătîndu-i raportul resortului studențesc, el a crezut că este arestat și a spus numele lui BIJI MIRCEA numai conducea resortul studențesc și era membru în C.C. al Uniunii Patriotice și din nefericire pentru el avea acasă un raport al Uniunii Patriotilor.

Găsindu-se acest raport, el a fost sfătuit de dl. TAFLARU să facă mărturisiri pentru că numai astfel el va putea să nu fie condamnat la moarte. Bietul BIJI MIRCEA nu a putut rezista ispitei și a cedat, făcînd declarațiuni ample, față de situația

./...

22
71

lui. El a arătat cum este constituit C.C. al Uniunii Patriotice și care este activitatea lui. Față de bunăvoința lui, dl. TAFLARU a înțeles să-l lase acasă la soția lui, în timp ce toți ceilalți erau arestați. BIJI MIRCEA a arătat casa din str. Crîngului nr. 15, dela Soșea, locuința soților Paul și Etti Wexler, ca fiind o casă importantă a C.C. al P.C. găsindu-se chiar o arhivă.

Raportul Uniunii Patriotice găsit la Biji Mircea nu a mai fost trecut în actele compromițătoare pentru el. Dl. Taflaru i-a propus lui Biji să devină informatorul Siguranței. În acest caz era făcut că a reușit să evadeze dela arest. Dar Biji Mircea a refuzat categoric acest lucru, susținând că din slăbiciune a făcut declarațiunea, dar informator nu vrea să fie, fiind convins totuși că rușii vor câștiga războiul.

Cazul KENDLER SAMIL zis SAMY s-a prezentat în felul următor.

Organizația comunistă din Brăila, a primit instrucțiuni dela C.C. pentru strîngerea de armament dela soldații germani. Niște soldați germani care își vindeau armele fiind prinși de organele lor au recunoscut că au făcut acest lucru, furnizînd diferite arme unor evrei comuniști în frunte cu DANNER, cumnatul lui KENDLER SAMIL.

DANNER a fost arestat și apoi și KENDLER, care au recunoscut faptele mai ales că se descoperise un depozit de armament în cimitirul evreesc al orașului.

KENDLER ca să scape de pedeapsa cu moartea s-a hotărît să declare ce știe, cerînd să nu fie condamnați la moarte. Așa se face că KENDLER SAMIL este înaintat la București, deoarece legătura cu C.C. al Partidului se făcea prin Iuliu Orban și firma "NEON" din str. Academiei, după declarațiunile sale.

KENDLER a fost trimis sub escortă însoțit de comisarul ajutor STAN TACHE dela Brăila. La Direcția generală a Poliției la grupa I-a. cînd lipsea șeful ei, dl. Taflaru conducerea o gira Sterian Constantin și eu. Am stat de vorbă cu Kendler, care mi-a dat o declarațiune asupra celor petrecute cu org. Comit. Brăila. Această declarațiune am păstrat-o pînă la 23 August cînd am distrus-o împreună cu toată arhiva grupei.

În această declarație, KENDLER spunea următoarele:

./...

72 23

- C.C. al Partidului Comunist a hotărât să-și procure armament prin org.com.Brăila dela soldații germani și români.

- C.C. duce o intensă activitate pentru răsturnarea regimului Antonescu, ținând în acest scop legătura prin Dl.Pătrășcanu cu Palatul, generalul Sănătescu.

- Ca legătura org.com. Brăila cu C.C. se face prin firma "NEON" și Iuliu Orban.

- Că s-a format o organizație de partizani în munții Olteniei, condusă de Manole Bodnăraș, fratele dlui Emil Bodnăraș, care a preluat conducerea Partidului Comunist, în locul lui Istvan Foriș - conspirativ "MARIUS".

- Că dl.Bodnăraș Emil ar locui clandestin în str.Vatra Luminoasă într-o casă conspirativă. Am făcut post de supraveghere la intrarea în Sos.Mihai Bravu - fără rezultat.

Organizația "Balonașelor", descoperită în anul 1941 a fost dată de informatorul "LEMNARU" nume real ARDELEANU LUDOVIC fost lucrător metalurgist la fabrica "Vulcan", secretarul raionului Albastru. Din această organizație făceau parte următorii:

Soții LAZAROVICI (Liza și) SMILOVICI, WEISMAN RIFCA, sora lui VAIDA, cismar, ROSENBERG.

In această organizație, era să fie arestat și un instructor al Partidului Comunist, care a scăpat, numele conspirativ "MARIN", la locuința altui comunist.

Această organizație, a fost poreclită astfel, deoarece Partidul Comunist prin Org.Locală a încercat să răspîndească manifeste comuniste prin sistemul unor balonașe. In aceste balonașe se puneau manifeste de foiță subțire, în aer explodau aruncînd o ploaie de manifeste. Experiențele făcute cu acest mod nu au reușit.

Cazul resortului de sabotaj al C.C. care s-a sfîrșit prin executarea a 4 membri ai C.C.: soții Lily și Francisc Paneth, Dr.Kornhauser Adalbert și Nagy Elisabeta, singura lucrătoare, restul intelectuali. Din organizație au mai făcut parte FRANCISC DERMENGIN, lucrător pictor, bulgar de origină, concubinul lui NAGY care a fost achitat, spre surpriza noastră și împotriva probelor dela dosar .Resortul de sabotaj era condus de ing.Fr. Panth, chimist, ajutat pentru partea tehnică de ingenera chimistă ADA MARINESCU, evreică, care a fost și ea executată, la începutul lui noembrie 1941, împreună cu ceilalți. Soții Lilly și Fr.Paneth împreună cu toată organizația fuseseră semnalati Siguranței din două surse informative: celula dela CFR și MELINTE PETRE. Sabotajul trebuia să fie făcut la C.F.R. și la fabricile importante de

interes militar în special. La CFR urma să se introducă într-un ulei special o combinație cu care se ungeau osiile la locomotive. Prin frecare, uleiul lua foc, explozând. La fabrici soluțiunea chimică era acidul sulfuric și o pudră specială, care prin amestecul imediat lua foc. Acidul sulfuric era ținut într-o eprubetă, iar pudra într-un plic subțire, în așa zisul "creionul incendiar". Creionul explosiv era format dintr-un carton, cu două capete, cu câte o culoare deosebită roșu și verde. Cu capătul roșu în sus, creionul făcea explozie.

În instrucțiunile primite, C.C. prevedea să fie înfășurate într-o cârpă îmbibată în petrol și puse cu semnul respectiv în sus. Creioanele incendiare și uleiul explosiv au ajuns din nenorocirea P.C. în mîna informatorilor VALACHE CONSTANTIN dela C.F.R. și MELINTE PETRE.

AFACEREA VALACHE CONSTANTIN:

VALACHE CONSTANTIN a fost semnalat de agentul Ștefănescu Gheorghe, care ținea legătura cu celula comunistă CFR și întreaga muncitorime ceferistă. Prin anul 1941, Valache este arestat și internat în lagărul Tg. Jiu, ca militant comunist, de către Prefectura Poliției Capitalei.

După cîtva timp, Valache împreună cu alții a fost eliberat fără a fi însă atunci descoperit. El a continuat a fi legătura noastră la CFR pînă la 23 August 1944 cînd a fost omorît de către comnatul său VARTIC. Ștefănescu Gh. îmi spunea că Val. a fost ucis din gelozie de către VARTIC, motivul fiind legăturile extraconjugale ale lui Valache cu soția lui Vartic. Sticluța cu explosibilul dela CFR, furnizată de Resortul de sabotaj fusese primită de VARTIC la o întîlnire, trimis de VALACHE cu NAGY ELISABETA și a ajuns la Siguranță dela Valache.

AFACEREA ȘTEFĂNESCU GHEORGHE - bătrîn agent de poliție în ultimul timp pensionat și menținut de dl. Taflaru pentru legătura cu unii informatori dela CFR și alții. Eu primeam o sumă de bani dela Taflaru pentru acești informatori și îi dădeam lui Ștef., primind dela el chitanțe semnate, pentru banii în cauză. Aceste chitanțe bătute la mașină arată că cel care dăduse banii eram eu - I.P., dar eu primeam numai chitanțele fără să știu cine erau acești informatori. Dintre ei cunoșteam pe VALACHE, TUTA, FIRA, o femeie necunoscută mie ce nume sau ca persoană.

După nenorocirea cu VALACHE, agentul Ștefănescu Gh. a dat din partea grupei o sumă de bani ajutor soției celui ucis. În anul 1945 nu știu exact cînd am aflat că agentul Ștefănescu Gh. a fost și el omorît la locuința sa dintr-o stradă din Cal.

25
24

Dorobanți, avea case proprii, împreună cu soția lui și o nepoată a lui, soția unui inginer dela C.F.R.

4 cadavre au fost descoperite, moartea lor a survenit prin otrăvire. Pe masă s-au găsit niște sticle cu țuică și vin. Ștefănescu Gh. ca să trăiască - se spune ^{facea} - comerț clandestin cu vin, țuică și alte alimente pe care le cumpăra dela prietenii săi, unii cred că dela CFR, deoarece ei aveau posibilitatea de a procura asemenea alimente.

Motivul acestei crime odioase nu este decît unul: Ștefanescu Gheorghe trebuia să moară ca să nu vorbească. Prin moartea lui, criminalul crede că va putea rămîne nedescoperit. Personal mă îndoiesc. Sîngele a 4 ființe nevinovate trebuie să vorbească în conștiința asasinului.

Un informator important care lucrase cu Ștefănescu Gh. a făcut să dispară un martor prețios care avea să-i aducă ani grei de temniță, pentru ca să-și potolească acest mare judecător al omului de totdeauna - conștiința. Mai devreme sau mai tîrziu, bestia va începe să recunoască, mărturisindu-și crimele. Sînt convins.

Propun - ca să mi se permită să urmăresc acest caz chiar dacă au trecut aproape 20 de ani. Cred că ași da de urma monstrului. Nu am nici o indicațiune alta decît cele scrise aici. Urmărirea fiarei este posibilă numai în stare de libertate.

Dela CFR nu cunosc decît pe TUTA, pe ceilalți VALACHE, VARTIC, GHINBOASE, despre care am fost interogat sau alții. Opinia mea este că TUTA nu poate fi printre suspecți. Este însă o simplă părere.

Cine sînt suspecții ? - Toți prietenii lui Ștefănescu începînd cu vecinii săi.

M-am interesat în încheiere de amănunte în legătură cu această afacere senzațională. Dar nu am aflat nimic în plus totul este vag. Neexistînd presă liberă, nu s-a publicat nimic în acest caz. Trebuie luat cazul dela început. A existat aceasta între asasin și Ștefanescu Gh. pentru ce acesta să se teamă că va fi denunțat. Probabil !!!

Crima s-a produs în condițiunile următoare:

- Asasinul - care procura victimei acele alimente - poate că acest comerț clandestin i-a alcătuit planul ucigaș - i-a oferit o sticlă sau două ca avantaj dela el și bietul Moș Ghiță" - cum îi spuneam eu - luînd "chilipirul" - și-a semnat moartea.

./...

75
26

Concluzia trasă de mine - oamenii care lucrează în asemenea servicii trebuie să ia aminte ce mănîncă. Oricînd un adversar îl poate ucide. Trebuie să în asemenea servicii bucătari speciali.

O altă propunere:

- să fie pus în aceeași celulă cu VARTIC, GHIMBOASE să vedem cum se comportă cei doi. Faceți această încercare. Ar putea să dea rezultate. Dacă nu alta pînă la descoperirea gloriei umane.

Asasinul nu poate sta alături de un om cinstit și care tot timpul nu a servit decît adevărului, onoarei, corectitudinii și credinței.

Ca, creștin convins cred că cel chinat de cele 3 spirite va căuta liniștea în singurătatea unei celule și el se va liniști, căci orice faptă poate fi iertată. Mari criminali au ajuns sfinți, chiar sau eroii ai lumii noastre.

Cazul PARASCHIVA ROTARU

METIU ION, cunoscut fruntaș comunist din Sibiu, este arestat de organele Prefecturii Poliției Capitalei și condamnat în anul 1942-43. În închisoare, Metiu Ion primește vizita unor prieteni ai săi, care nu l-au părăsit. Sculptorul dela CFR și ziaristul Rebreanu Tiberiu, fratele lui Rebreanu Liviu, marele nostru romancier și iubita lui, Paraschiva Rotaru. Metiu Ion este condamnat 20-25 ani și prietenii săi s-au sfătuit - cu tot cercul - să-i ajute să evadeze. Era posibil acest lucru, deoarece Metiu Ion venea dela închisoare la un medic din oraș, dela Văcărești sau Jilava, spre a urma un tratament necesar lui. Față de această situație, planul a fost făcut așa. Prietenii săi - cu o mașină îi așteaptă pe drum, el fiind însoțit numai de un gardian.

La o cîrciumă, gardianul avea să fie invitat de niște necunoscuți să cinstească - pentru cine știe ce pretext - cu scopul de a-l îmbăta. Ei aveau să-l lase la cîrciumă pe gardian, pînă se trezea. Mai mult decît atît, gardianul trebuia să fie îmbiat să fumeze, or țigările oferite cu atîta dărnicie erau cu narcotic. S-a făcut și cîteva experiențe cu aceste țigări, dar nu corespundeau reclamei făcute că ar avea un efect extraordinar.

78 27

Dar la telefon, se discuta de către Paraschiva R. cu prietenii săi și chiar cu închisoarea sau la un telefon din sat, cum se va întâmpla în ziua fixată. Aceste convorbiri telefonice fiind interceptată, s-a putut înțelege planul urmărit de P.R. și acoliții ei. Si bine înțeles planul a fost dejucat.

Paraschiva R. a fost urmărită la telefon și toate mișcărilor ei și la un moment dat arestată împreună cu sculptorul. și Rebreanu Tiberiu - Tibis. La cercetări, Paraschiva R. a recunoscut că urmărirea evadarea iubitului ei Mețiu Ion, comunist din Sibiu, pe care-l cunoștea din copilărie din satul Gustevița. Ea fusese măritată - divorțată - a avut și un copil, care i-a murit la naștere. Eu am primit misiunea de a cerceta. Cum faptele erau cunoscute, evadarea nu mai era posibilă. Am rugat pe Paraschiva R. să-mi spună fără ocol adevărul, pe care eu îl știam. Ca probe, i-am arătat câteva din convorbirile telefonice ce au fost interceptate de organele noastre la telefoane. Paraschiva R. fusese urmărită cîtva timp și în București. Era de prisos să mintă, așa că am pus-o de a scris cu mîna ei - cum a vrut - declarația ei asupra celor petrecute.

Paraschiva R. a recunoscut vina ei - marea ei vină - de ași fi ajutat cu toată puterea ei de iubită pe cel care îi era drag.

Pentru femeie cel mai de valoare bun este bărbatul, cînd este iubit cu adevărat. Si Paraschiva R. - această mică eroină a înfruntat Siguranța generală a Poliției pentru a-și elibera amantul - soțul ei poate.

Ce bărbat nu și-ar dori o femeie ca Paraschiva R., țărancă din Gustevița - îmbătată de amor ca un fluture.

Si ceilalți au fost siliți să recunoască participarea lor la încercarea de evadare din închisoare a unui fruntaș comunist.

Ce i-au îndemnat pe cei 2 prieteni să nu-și părăsească colegul, căzut în mare nenorocire - Nu erau poate de acord cu politica dusă de el, dar din prietenie au sacrificat eliberarea lor pentru țelul propus.

Am stat ca om și am reflectat, la acțiunea dusă de cei trei - și mi s-a părut fără egal. Iubirea a înfruntat orice risc - nimic nu o turbură. Prietenia - amica ei, nu s-a lăsat mai prejos și aventura i-a cuprins pe toți și să-i ducă acolo unde ei nici nu se gîndeau.

28/17

Inmine, am admirat sentimentele curate ale celor 3 M-am întrebant uneori dacã M.I. meritã sacrificiile fãcute. Sacrificiile nu se țin în seamã - S-a urmãrit altceva. Ca la un exercițiu Comandamentul Superior încearcã forțele sale în cele mai mici amãnunte. Rãspund la apel în ce mãsura, cine sovãe și așa mai departe.

Aventura - nu s-a desmințit.

Eroii sînt supuși cu toții la un examen serios. Cine îl vor trece ? In ce mod ? Cum se va pronunța ?

Avem sã judec acest caz și nu m-am gîndit la ce soluție dau. Soarta a 3 eroi este în mîinile mele. Paraschiva a început la un moment dat sã plîngã, gîndindu-se la ce se va întîmpla cu ea și cu prietenii ei cei credincioși.

Dacã erau trimiși în judecatã pe baza actelor fãcute - condãmnarea lor era sigurã, viața lor distrusã. Iubirea, arta și presa se coalizase pentru obținerea unei libertãți.

Si cu sentimente curate de om cinstit, am mîngîiat-o pe Paraschiva spunîndu-i cã mã voi hotãrî sã aibã rãzbdare. Trebuie sã fac ceva pentru ei toți.

Hotãrîrea nu fusese luatã, m-am gîndit cã dl. Taflaru trebuie sã-i fie prezentatã chestiunea sub o altã formã. Stiam cã dl. Taflaru umblã cu limba scoasã dupã informatori în problema comunistã. Si cu Paraschiva am vorbit așa: Este numai o singurã cale de valoare. A promite dl. Taflaru cã va deveni informatoarea noastrã, eu ținînd legãtura eu ea. Si Paraschiva a fãcut promisiunile cerute. Am pãstrat dosarul și pe cei 3 i-am eliberat cu aprobarea dl. Taflaru. A fost arestatã o zi și a doua zi dimineața eliberatã. Era prin decembrie - ianuarie 1943.

Paraschiva a declarat cã va încerca sã i-a legãturã cu Partidul Comunist. Ea a fost destul de deșteaptã sã amîne acest lucru. S-a întîmplat ca Prefectura Pl. Capitalei - dl. Sava Dumitrescu sã fie supãrați cã scãpase o mare pradã. Paraschiva fusese anchetatã de ei la arestarea lui Mețiu Ion și fusese pusã în libertate. Iar noi Siguranța generalã stiam mai mult cã Paraschiva avea pentru Partid nume conspirativ "VICTORIA" și în arhiva partidului se vorbea ceva despre ea. Atunci ei puse un fost de suprãveghere la serviciul pe care îl ocupa la firma Victoria. Ea a observat acest post de filaj și i-a dat un telefon dl. Taflaru ce se petrece cu ea. Nu-și poate duce misiunea, dacã este urmãritã de Prefecturã. La telefon dl. Taflaru s-a cer-

29
78

tat cu dl.Sava. Dar mai înainte m-a trimis pe mine să-i identific acea persoană, să-i cer să părăsească terenul și apoi să vorbească la telefon cu dl.Taflaru. Am fost pe teren și nu mi-a fost greu să notez agentul Prefecturii. După ce m-am convins m-am dus la el și i-am prezentat legătura mea, cerându-i să părăsească terenul imediat.

Paraschiva nu ne-a dat nici o informație. Nu a primit nimic nici un ban.

Mai târziu a fost arestată, condamnată la câțiva ani și acum este liberă. Nu mai știu situația.

25.II.1963

ss. Prunescu P.Ioan

A 2

D E C L A R A T I E
=====

Subsemnatul DRANICEANU DUMITRU născut în comuna Măcelul de Jos, județul Dolj, la 7 mai 1903, fost inspector de poliție, astăzi condamnat 18 ani detențiune grea, pentru activitate intensă împotriva clasei muncitoare art.193 cod penal, fost cu domiciliul în București Bd.Gh.Magheru nr.26, în legătură cu cele discutate cu domnul anchetator în zilele de 20,21,23 februarie a.c., declar următoarele:

La începutul lunii noiembrie 1939, am fost trecut chestor al poliției Municipiului Craiova, unde am funcționat pînă la începutul lunii februarie 1940. Pe timpul cînd am funcționat în această calitate, mi-a fost prezentat de către ION BRATU, șeful biroului de siguranță din acea unitate, chelnerul POPESCU AUREL, membru al Partidului Social Democrat din localitate, care și-ar fi exprimat dorința după spusele lui BRATU, că vrea să mă cunoască și pe mine, întrucît el lucrează cu dl.Bratu. În acest scurt timp n-am putut să mă conving dacă aduce vreun aport informativ deosebit.

Eu am fost trecut apoi ca subinspector la Inspectoratul de Poliție Craiova, condus pe acea vreme de inspectorul PARVULESCU IULIAN, unde am funcționat pînă la 15 sau 20 iulie acel an. În această perioadă IULIAN PIRVULESCU, șeful meu mi-a prezentat un informator al lui din mișcarea comunistă, cu numele de IULICA POTCOVARU, de meserie frizer, că în cazul cînd are de informat ceva în lipsa lui să-mi spună mie. Acesta este cel care a dat organizația P.C.R. Craiova în martie 1940, în frunte cu MARIN HOREA IONESCU, cercetare care s-a făcut la Chestura Craiova, de către comisarul BRATU ION, SERBANESCU GHEORGHE și NEAGU DUMITRU, sub directa conducere a inspectorului PARVULESCU. Acest POTCOVARU am fost informat ulterior că ar fi murit pe front.

În luna iulie 1940, punîndu-se în aplicare reforma poliției, de trecerea polițiilor urbane sub conducerea jandarmilor cunoscută sub denumirea Legea Moruzof, fost șef al Serviciului Secret din acea vreme, eu am fost trecut în Direcția Generală a Poliției la București și repartizat la Direcția III-a Siguranță,

ca șef de secție, funcție birocratică, unde am stat pînă la 15 septembrie 1940 cînd vin legionarii la putere.

Intrucît lucrasem fără șovăire în problemă, directorul general din acea vreme ALEXANDRU GHICA, m-a destituit și apoi arestat în luna noiembrie acel an și deținut în aresturile Direcției Generale din Bd. Carol. În timpul cînd s-a făcut masacrele de la Jilava și la Prefectura Poliției Capitalei, 26 spre 27 noiembrie 1940, legionarii au încercat și asasinarea noastră de la Direcția Generală, pentru că eram vreo 15 arestați, însă garda închisorii care era încă din jandarmi a reușit să-i împiedice și astfel am scăpat.

Producîndu-se conflictul între Antonescu și mișcarea legionară, culminînd cu evenimentele din 21, 22 ianuarie 1941, am fost puși în libertate, revenindu-se și asupra măsurii îndepărtării mele din serviciu.

În luna aprilie 1941 sînt repartizat ca subinspector la corpul detectivilor din Direcția Generală a Poliției și însărcinat cu conducerea grupei I legionară, cu care ocazie activitatea mea este în legătură cu depistarea și arestarea legionarilor ce participaseră la rebeliune, urmărirea celor dispăruți, etc.

La 1 august 1941 prin venirea la conducerea corpului detectivilor a lui Gheorghe Rauzescu sînt trecut ca adjunct al șefului corpului detectivilor. Motivul pentru care am fost adus acolo mi s-a explicat că întrucît mulți din funcționarii și mai mari și mai mici din instituție colaboraseră cu legionarii și n-ar fi mai prezentat suficientă încredere, asupra mea neplanînd această suspiciune, pentru considerentele arătate mai sus.

La venirea mea aici corpul detectivilor, acest organ operativ al Direcției Generale a Poliției avea următoarea organizație.

Inspectorul șef al corpului RAUZESCU GHEORGHE, adjunct subsemnatul, un secretariat al cărui șef era comisarul TEODORESCU MIHAIL zis DAN, cu ajutoare: comisarul ajutor NICULESCU CONSTANTIN, RAZVAN NICOLAE și agentul BODOCAN, dactilografă STELA GEORGESCU.

- Grupa I partidele de centru, dreapta și extremă dreaptă (legionarii), șef subinspectorul MOTOS GHEORGHE, cu adjunct IORDAN STANESCU, comisarii OPROIU TUDOR, ATANASIU PETRE, CURELEA AURELIAN și alții pe care nu mi-i mai reamintesc, detectivi circa 30-35 ofițeri și agenți de poliție.

- Grupa II stînga și extremă stînga (mișcarea comunistă) șef era subinspectorul STELIAN ION, vechi cunoscător al problemelor. Lucrase la această grupă din 1921. Ca ofițeri de poliție erau:

./...

comisarul șef TAFLARU ION,comisarul șef WIRTH FLORIAN,comisarii PRUNESCU ION,STERIAN CONSTANTIN,ANANIU GHEORGHE,ILIESCU NICOLAE TEODORU CEZAR,IONESCU GHEORGHE,comisarii ajutoari BARBULESCU LAUREI STANESCU NICOLAE,VOINOVSKY C.,detectivii BELDEROF DOBRE,LEPADATU HARALAMBIE,GRIGORE MARIN CIUVAT,LUNGOCI NICOLAE,VAMVU VICTORIA, GEORGESCU ION și alții de care nu-mi mai reamintesc.Evidența grupei-registratura - COMSA CONSTANTIN,dactilograf COSEI GHEORGHE.

- GRUPA III minorități etnice,streini,legații. Șef subinspectorul DUMITRESCU CONSTANTIN zis TONY,ofițeri de poliție DURGHIU PETRE,SMARANDOIU NICOLAE,comisari șefi POPESCU SEVER NEDEI CU STEFAN,POPESCU zis POPA,PIRVULESCU STEFAN,comisar ajutor MOJOISKI și mai mulți agenți al căror nume îmi scapă.

- Grupa IV- paza înlților demnitari și familiei regale, șeful grupei GHEORGHIU ALEXANDRU șef de poliție,adjunct BLUJDESCU NICOLAE,comisar șef.Avea circa 40 ofițeri și agenți de poliție repartizați la fiecare minister câte 2-3 plus escorta de la Palatul regl al cărui șef era comisarul șef ROMANESCU EUGEN, Rețin câteva nume de comisari: VENDEL RENOIU,DOBRESCU CONSTANTIN GEANIHNI ANDREESCU.

Grupa specială,probleme de drept comun,sabotaj economic și obiective ordonate de organele superioare.Șeful grupei - comisarul șef ARHIR CONSTANTIN,ofițeri de poliție POPA R.GHEORGHE IONESCU GHEORGHE și circa 15 agenți.

Echipa de transmisiuni - interceptori tehnici,supraveghe-ri la Soc.de telefoane - șeful echipei comisarul ANGHELIN GHEORGHE ajutat de încă doi ofițeri de poliție și 3-4 agenți,plus personalu feminin ce efectuau interceptările circa 10-15

Poliția Aeroportului Băneasa - șeful poliției IONESCU STEFAN,ajutat de comisarii German Gheorghe,Munteanu Nicolae, agenții Bujor și Georgescu.

- Biroul siguranței din Gara de Nord,comisarul Naum Ion și 4 agenți.

In cursul acestor doi ani 1941-1943,intervin anumite modificări în organizare,cât funcționează eu ca adjunct al șefului C.D. Cam pe la sfârșitul anului 1941,dovedindu-se anumite carență în activitatea grupei I - legionară-Rauzescu la sugestia subinspec- torului Stelian Ion,șeful grupei II - comunistă - care într-adevăr era un bun profesionist,este de părere să ia problema legionară de pe lângă problemele de centru - Motos și s-o pună tot sub conduce-rea lui Stelian Ion,acesta din urmă susținând că ambele mișcări atât legionară cât și comunistă își găsesc activitatea în mod special,tot în masa muncitorilor.Ia ființă deci grupa I de sub

conducerea lui Stelian, cu cele două secții dreapta condusă de comisarul șef Petrescu F. Constantin și stînga de Taflaru Ion, tot comisar șef. Lucrează în această formă pînă cît se sfîrșitul anului 1942, cînd Stelian Ion este mutat disciplinar la inspectoratul Craiova.

Tin să amintesc că grupa lui MOTOS cu partidele de centru ia denumirea de grupa II, întrucît grupa I în noua ei formă rămîne fără șef, este trecut ca șef CERNOIANU FLORENTIN, pe atunci șef de poliție, șeful Buletinului D.G.P. Sub Cernoianu grupa funcționează tot așa cu cele două secții dreapta și stînga, pînă la 1 aprilie 1943, cînd se întîmplă următorul fapt:

EUGEN NEGULESCU, directorul poliției de siguranță ieșind la pensie, RAUZESCU GHEORGHE este trecut directorul siguranței, păstrînd și conducerea corpului detectivilor, luînd însă ca adjunct la Direcția III-a pe Cernoianu Florentin, care între timp fusese făcut și el subinspector, grupa I rămînînd iarăși fără șef.

Între timp în noiembrie 1942 fuseseră avansați șefi de poliție și TAFLARU ION și PETRESCU CONSTANTIN, căpătînd amîndoi grade superioare nu li s-a mai adus un alt șef peste ei, ci au rămas conducători de unități, păstrîndu-se denumirile de gr. I L - legionari, Gr. C - comunistă, lucrînd fiecare independent.

În luna iulie 1943, RAUZESCU este luat de la conducerea Direcției Siguranței, pe motiv că ar avea legături cu Partidul Național țărănesc și trecut la Ministerul de Interne. În locul lui ministru de atunci Piky Vasiliu, aduce la Direcția Siguranței pe colonelul de jandarmi Băleanu Alexandru și mai aduce o modificare în structura Direcției. Dă o decizie prin care corpul detectivilor, care era considerat după lege tot o direcție, îl transformă în serviciu, în cadrul Direcției III-a, păstrîndu-i organizarea schimbîndu-i numai titulatura de Serviciu de Informații și Cercetări (S.I.C.), punîndu-l direct sub conducerea directorului siguranței colonel Băleanu. Amintesc că pînă aci șeful corpului detectivilor lucra direct cu directorul general.

Subsemnatul sînt încadrat prin acea decizie ca șef al Serv. de Inf. și cercetări. Am omis să spun că în timpul la care m-am referit mai sus, director general al poliției a fost de la 21 ianuarie 1941 pînă la 7 dec. 1941 generalul LEOVEANU EMANOIL și subdirector general ROBU GIORMAN, polițist de carieră, iar de la decembrie 1941 - 1 sept. 1944 colonelul DIACONESCU NICOLAE mai tîrziu general și subdirector general STANESCU P. ION, procuror la Curtea de Apel București.

Deci de la 1 august 1943, încep să conduc acest serviciu, avînd ca ajutor pe subinspectorul Gheorghiu Dumitru, șeful secretariatului comisarul Mircea Ionescu, avînd în subordine pe comisarul Udroi, comisarul ajutor Niculescu Constantin și agenții Croitoru Gheorghe și Costache, dactilografe fiind Stela Georgescu și Jean Chiriță, mai tîrziu căsătorită Durghiu.

Gr. I L - Petrescu Constantin șef Gr. I C. Taflară Ion cu ofițerii de poliție Sterian Constantin, Prunescu Ion, Iliescu Nicolae, Ananiu Gheorghe, Stănescu Nicolae, Tănăsescu Gheorghe, Lepădatu Haralambie, Darbea Nicolae, Vamvu Victor, Georgescu Ion, agenții: Belderof Dobre, Grigore Marin, Lungoci, Nicolae, Grădisteanu Marin, Ciuvat, Iliescu Bărbulescu Ion și alții al căror nume îmi scapă. Grupa era compusă din 3 echipe: informații Taflaru Prunescu Cercetări Taflaru și ceilalți ofițeri de poliție și echipa de filaj comisarul ajutor LEPADATU HARALAMBIE. Evidența: Cornesa Constantin, dactilografă d-ra Constantinescu ?

Grupa III-a acum era condusă de Durghiu Petre, Grupa IV Gheorghiu Alexandru, Grupa specială subinspectorul Avramovici Paul, echipa de transmisiuni comisarul șef Teodorescu Mihail, iar ca interceptatoare la cabina telefonică îmi amintesc Siminel, Ferderber, Eliat, Juca Hirjeu, Cristadorescu, cunoscînd diverse limbi.

La palat șeful echipei de escortă comisarul șef VELE GHEORGHE. La fostul mareșal Antonescu, șeful de poliție Teodorescu Stefan, cu 20 de agenți afectați atît de către Direcția Generală a Poliției cît și de Prefectura Capitalei și Serviciul Special de Informații.

La Aeroport German Gheorghe. În această nouă formă de organizare, directorul siguranței ia direct parte la activitatea serviciului, impulsionînd și dînd directive șefilor de grupe, în multe cazuri lucrînd direct cu ei.

În ceea ce privește fondul de informații, era atribuit direct șefilor de grupe, subsemnătură, avînd o afectațiune de 120.000 lei cu cari s-a făcut față cheltuielilor cu informatorii personali și alte cheltuieli aferente funcției. Informatorii mei în această perioadă, după cum am mai spus-o și altă dată, au fost: Ion Gorboviceanu, avocat fost prefect, pentru liberali. La Național Tărăniști M. Beilis și Narodughion, care-i făcea și un buletin al radiourilor străine. Preda Laur - gazetar, secretarul particular al lui Vaida Voevod, Popescu Aurel chelner la social democrați, pe care l-am predat să lucreze cu Taflaru, Virgil Stoicoiu avocat și gazetar - informații din cercurile lui Gigurtu și C.

și Argentoianu - Zaharia gazetar, zvonuri de cafenea, Paul Peti gazetar macedonean, mișcarea legionară, Ion Manolescu actor la opera din București, informații din rîndurile actorilor de la opera și teatru.

Am mai avut informatori fără plată din rîndurile evreilor, care au fost trecți în tabelele de informatori ale serviciului ca să scape de rigorile legilor rasiale. Astfel Stroe N. actor la Teatru Baroșeum, Giovani Al. idem, Croisferl Marcu armator, Dr. Novac. Aceștia nu mi-au adus nici un aport informativ, fiind ținuți în această situație primii pentru că intervenise C. Tănase și mă rugase să le creez această situație iar ceilalți doi îi moștenisem de la Rauzescu, care de asemenea mi-a spus că sînt oamenii lui, care probabil îi făcuse anumite servicii de alt ordin.

În ceea ce privește mișcarea comunistă, nu am avut nici un informator. Nu pentru că n-aș fi vrut să am, dar întrucît n-am lucrat niciodată direct în problemă, cu care ocazie să poți stabili contacte directe cu membrii acestei mișcări, implicit n-am avut această posibilitate. De asemenea nu am cunoscut nici un informator de la grupa lui TAFLARU. Singurul de care am aflat și asta de cînd sînt în detențiune, este un oarecare TUDOR.

După cum am arătat și verbal, căderea organizației U. Patrioților din decembrie 1943, s-a datorat unei întâmplări și anume: așa cel puțin știu eu. Soferul unui taxi din București a observat în mașină după ce dusese un client, probabil la domiciliu, că a rămas un dosar conținînd anumite hîrtii, care i s-au părut suspecte și avînd o rudă grefier la Tribunalul militar din Capitală i le-a predat acestuia, care probabil arătîndu-le șefilor săi și observînd că este vorba de un material comunist, a trimis aceste hîrtii la Direcția Generală a Poliției. Aici au fost repartiza grupei I.C. (Taflaru) care începînd investigațiile duc la arestarea celui ce pierduse aceste hîrtii și anume MIRCEA BIJI, student și funcționar la Institutul general de statistică care fiind arestat și cercetat a dat organizația cu membrii ei și făcîndu-se discindere la casa conspirativă de pe marginea lacului Herestrău, casa Wexler, unde s-a găsit și arhiva acestei organizații. Din cîte îmi reamintesc au fost arestați cu acea ocazie soții VEXLER, frații MIHAIL și ANCA MAGHERU, profesorul VLADESCU RACOVSA, ANA SOLOMON, studenții Paul Georgescu, Manea Mănescu, Mircea Evizicor, dr. Petru Groza, Miron Belea și alții al căror nume îmi scapă.

Judecarea procesului s-a făcut prin luna martie 1944. De la acea dată activitatea grupei IC a fost neînsemnată, din câte îmi amintesc și pe teren informativ.

În primăvara lui 1944, intervin bombardamentele, frontul abia se stabilise la Iași și începe activitatea politică mai intensă. Partidele politice deși interzuse, încep să lucreze intens, pentru ieșirea noastră din război. Luări de contact între șefii partidelor Național Tărănesc, Liberal, Social Democrat și comunist. Informațiile din acea vreme erau că Titel Petrescu ar fi ducând și cuvântul partidului comunist la încheierea Frontului democrat. 1 iunie 1944 Lucrețiu Pătrașcanu, socotit atunci ca fost parolul Partidului comunist, dispăruse de la domiciliu său obligator de la Poiana Tapului, unde fusese plasat în toamna anului 1942, când i se dăduse drumul din lagărul Tg. Jiu și pus sub supravegherea jandarmilor. Sub pretextul că are nevoie la București să-și refacă dantura, obține de la Piky Vasiliu această învoire și după ce expirase această învoire intră în ilegalitate, fapt despre care Direcția Siguranței nu are nici o cunoștință, deoarece ministru nu comunicase acest lucru.

Centrul activității politice se mută acum la Sinaia și este urmărită de toate serviciile informative. Pe lângă inspectoratul de poliție Ploiești care acum se mutase la Sinaia din cauza bombardamentelor, este trimisă și o echipă de poliție de la Direcția Siguranței, condusă de Durghiu Petre care ținea Direcția în curent cu ce se petrece acolo.

Direcțiunea Siguranței mai era informată că se va încerca o lovitură de stat, de către o conspirație de militari adversari ai lui Antonescu ca: Sănătescu, Aldea, Mihail, de tipul celei săvârșite cu un an înainte în Italia. În luna august 1944 se mai întâmplă un fapt. Organele de poliție și siguranță din Brăila descoperă o organizație subversivă, care avea de scop cumpărare de armament, pentru înarmarea unor gărzi cetățenești ce urmau să acționeze cu ocazia unei eventuale lovituri de stat și sînt arestați acolo Samuel Kentler zis Samy și un cumnat al lui al cărui nume nu-l cunosc. Intrucît această organizație avea implicații la București, se raportează cazul și Directorului Siguranței - colonel Băleanu, care dispune ca cei arestați împreună cu actele să fie aduși la București la D.G.P., în care scop este trimis comisarul șef Sterian și la 15 august vin în Capitală. Din câte mi s-a raportat de STERIAN, nu după prea multă tocmeală cu SAMY KENDLER, cade de acord să dea implicațiile de la București, declarînd că

această organizație este condusă de EMIL BODNARAS, ajutat de frațele său MANOLE BODNARAS, că ar fi implicați niște ofițeri de aviație, dar că el nu știe unde locuiesc acum conspiratorii și dacă i s-ar da drumul el se face foarte să le descopere domiciliile. Cere o garanție superioară care să-i asigure scoaterea lui din această afacere. Sterian raportează situația și de acord cu Baleanu îl chem la mine în birou și în fața lui Sterian îi fac această promisiune.

Este lăsat în libertate sub supraveghere, instalat la un hotel în București și orice constatare făcea raport lui Sterian, așa de exemplu a spus că a aflat unde se găsește Manole Bodnăraș, concentrat la o unitate de aviație de acolo. Tot după informațiile date de el se descoperă Biroul Comercial Precup-Iuliu Orban din Blocul Dragomir, care camufla activitatea organizației.

Pe baza acestor informații se luau măsuri. Astfel s-a trimis și a fost arestat Manole Bodnăraș de la Craiova. Urma să se facă descinderi la Precup și Orban și să fie arestați. Pretindea Kendler, după cum spune Sterian, că ar fi urmat să dea și sediul gărzilor din Vatra Luminoasă. Tot Sterian spune că ar fi existat și un mesaj - telegramă, notă telefonică - pe care Manole Bodnăraș ar fi dat-o de la Craiova către Biroul Precup - Orban cu următorul conținut: marfa pusă la adăpost, care ar fi însemnat în limbaj convențional că evadarea deținuților din lagărul Tg. Jiu s-ar fi efectuat. Această comunicare fiind făcută în ziua de 19 sau 20 august, deoarece MANOLE BODNARAS a fost arestat în ziua de 22.

Precipitându-se evenimentele, cercetările au rămas aici, iar cei arestați au fost puși în libertate la orele 10 seara, 23 august 1944. Epilogul acestei chestii răsufală în 1952 când la Ministerul Aerului este găsită o adresă a S.S.I. - semnată de col. BORCESCU, în care arată că în luna august 1944 fiind arestat SAMY KENDLER de la Brăila, aceasta a declarat că face parte dintr-o organizație condusă de EMIL BODNARAS și cerea să se ia măsuri contra lor. Această adresă a stat la baza cercetărilor, care au dus la cercetarea și arestarea lui KENDLER, condamnându-l 20 ani detenție grea. Menționez că eu am fost sudiat ca martor al acuzării, luându-mi-se declarații de către anchetatorii M.A.I. în anul 1953 luna martie și ianuarie sau februarie 1954. In ceea ce privește nota ce mi s-a arătat și trimisă de mine cu adresa din 21 august 1944 comandantului lagărului lui Tg. Jiu, colonelul Leoveanu în legătură cu evadarea deținuților politici din acel

4887

lagăr, atît după stil cît și după redactoare, nu poate fi decît de l. Gr. I C. - Taflaru și a cărui sursă este singurul în măsură să o cunoască. Dacă se va găsi tîmeiul lucrării, desigur acolo se află și nota originală pe care dacă aș vedea-o crede că mi-ar confirma în totul afirmațiunea.

Prima ipoteză pe care mi-am făurit-o din complexul de fapte întîmplate cu ocazia arestării lui KENDLER cadese deci.

Pe de altă parte informatorii mei personali pe care i-am arătat mai sus, nu mi-au adus niciodată vreo notă informativă în legătură cu mișcarea comunistă.

Susțin și semnez.

ss/ Drăniceanu Dumitru

București 24 februarie 1963

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====

Arestatul Luca Vasile, născut în anul 1898 în comuna Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, cu ultimul domiciliu în București str. Romniceanu nr. 22.

12 ianuarie 1954 - București.

Intrebare:

În procesul verbal de interogatoriu din 11 ianuarie 1954, d-ta ai declarat că Teohari Georgescu a afirmat că din cercetarea fostului comisar șef Taflaru Ion ar fi rezultat că arestarea d-tale din 1940 la frontiera URSS s-a produs în urma trădării comise de FORIS STEFAN.

Arată detaliat locul, data și împrejurările în care TEOHARI GEORGESCU a făcut această afirmație ?

Răspuns:

Cam prin anul 1948, sau 1949, intrând în cabinetul secretarului general al Partidului la sediul Preșidenției Consiliului de Miniștri, am găsit acolo pe secretarul general pe al doilea secretar al C.C. și pe TEOHARI GEORGESCU care venise cu niște dosare și rapoarta secretarului general despre cercetările făcute cu fostul comisar șef Taflaru Ion în problema Foriș Stefan.

Din cele raportate de TEOHARI GEORGESCU, a rezultat ca o concluzie în discuții că din cercetarea lui Taflaru, a reșit clar că FORIS STEFAN a fost provocator.

Cu această ocazie am intrat și eu în discuții, afirmând că acum înțeleg că de ce nu m-a trimis Taflaru în justiție în legătură cu căderea tipografiei întrucât avea interesul să-l acopere pe Foriș, deoarece trimițându-mă pe mine în justiție, trebuia să-l implice și pe FORIS în cauză.

Afară de aceasta - spuneam eu în continuare - prin trimiterea mea în justiție eu ajungeam în contact la închisoare cu MULLER și astfel puteam să demascăm pe FORIS STEFAN.

La această observație a mea, TEOHARI GEORGESCU a spus că și căderea noastră la graniță în 1940, a fost provocată de FORIS împreună cu Siguranța ca astfel eu să fiu împiedicat de a pleca în URSS și de a lua legătură cu Cominternul, ca nu cumva să

./...

mă întorc de acolo cu mandat de conducător al Partidului, întrucât Siguranței nu i-ar fi convenit schimbarea lui Foriș dela conducerea Partidului.

Cu aceasta s-a încheiat discuția de mai sus.

Intreabare:

Cele afirmate de TEHARI I GEORGESCU au corespuns adevărului ?

Răspuns:

Nu știu dacă acest lucru a corespuns adevărului, adică dacă ele au rezultat din anchetarea lui Taflaru sau era o născocire a lui Teohari Georgescu.

Intreabare:

A existat între d-ta și Teohari vre-o înțelegere de a face asemenea afirmații ?

Răspuns:

Nu a existat nici o înțelegere prealabilă în acest sens între mine și Teohari Georgescu și nici ulterior nu am discutat mai mult cu el despre această problemă.

Intreabare:

Teohari Georgescu neagă că această discuție ar fi avut loc și că el ar fi afirmat că din cercetarea lui Taflaru ar fi rezultat faptul că arestarea d-tale din 1940 s-ar datora trădării lui FORIS STEFAN.

El susține că declarația d-tale în sensul de mai sus, face parte din provocările și înscenările pe care le faci în această problemă.

Răspuns:

Nu știu în ce măsură participanții la această discuție au reținut afirmațiile lui Teohari Georgescu și ale mele. În orice caz eu nu am supt din deget această problemă și am vorbit despre ea și într-o declarație anterioară.

TEHARI GEORGESCU este pus în gardă și a pornit pe o pantă ticăloasă de a nega și de a ascunde adevărul și tot ceea ce ar dovedi chiar și în mod indirect vinovăția lui. Astfel fiind, probabil va nega și discuțiile pe care le-am purtat cu el despre arestarea fostului agent al siguranței Munteanu Ion.

După ce am citit prezentul proces verbal din cuvânt în cuvânt și am constatat că el corespunde întrutotul cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez nesilit de nimeni.-

ss.Vasile Luca

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====

Arestatul LUCA VASILE, născut în anul 1898 în com. Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, cu ultimul domiciliu în București str. Romniceanu nr.22

11 ianuarie 1954 - București

Intrebare:

Ce întâlniri ai avut d-ta cu TEOHARI GEORGESCU pe linie de Partid, în anul 1939 ?

RASPUNS:

Cu TEOHARI GEORGESCU în anul 1939, pe linie de Partid am avut puține întâlniri, două trei la număr. Imi aduc aminte că am avut o întâlnire cu Teohari la care a participat MORGHENSTEIN și o tovarășe din Comitetul Local. Nu pot preciza dacă această întâlnire a avut loc la locuința lui Vasile Georgescu sau alt undeva.

La locuința lui Vasile Georgescu știu precis că am avut o întâlnire cu Teohari, întrucât chiar el m-a condus la locuința aceea, nu știu dacă la această întâlnire a participat și Turcu sau a fost o întâlnire de partid.

La ședința cu MORGHENSTEIN, precum îmi aduc aminte, era vorba tocmai despre punerea lui Teohari Georgescu într-o muncă de răspundere și reorganizarea Comitetului Local întrucât MORGHENSTEIN trebuia să plece în Basarabia ca secretar regional, iar locul lui în conducerea Comitetului Local București, trebuia să-l ocupe Teohari Georgescu.

Intrebare:

Ce cunoști d-ta despre MORGHENSTEIN în ce calitate a participat el la ședință ?

Răspuns:

MORGHENSTEIN era un activist vechi al mișcării, original din Basarabia, ridicat din punct de vedere politic. În 1939, el a fost secretar al Comitetului Local București. În această calitate, el activa până în 1940 ianuarie - februarie, când a plecat în Basarabia ca secretar regional.

./...

Cît timp a stat la București deși pe linie de Partid ducea o muncă ilegală, totuși el trăia la domiciliu legal avînd și ocupație de acoperire.

Întîlnirea la care am participat cu MORGHENSTEIN și Teohari Georgescu, a fost ordonată de C.C. eu primind însărcinarea să organizez această întîlnire, pentru reorganizarea Comit. Local. Precum am arătat mai sus nu știu dacă întîlnirea cu MORGHENSTEIN a avut loc la Vasile Georgescu sau în altă parte.

Menționez că la această ședință care s-a ținut din ordinul lui FORIS STEFAN eu nu am comunicat nici lui MORGHENSTEIN că primul va pleca în Basarabia și că Teohari de fapt o să-i ia locul, deoarece acest lucru îl cunoșteam atunci numai eu fără să-l comunic însă celor în cauză.

Intrebare:

Cine este persoana cu numele de LEIBOVICI AUREL ?

Răspuns:

Leibovici Aurel a fost un activist vechi în mișcare care a lucrat în 1933 ca secretar al Comitetului Local București. În anul 1932-1933 el avea legătură cu mine pe linie sindicală. Nu-mi amintesc să-l fi întîlnit în București, în anul 1939. L-am văzut în anul 1942 în U. Sovietică înainte de a fi fost parașutat cu un grup compus din MORGHENSTEIN, JURI CORATCOV, BOGUSLAVSKI și alții. Acest grup a fost parașutat în timpul războiului în Moldova Sovietică și au pierit cu toții fiind trădați.

Intrebare:

D-ta ai cunoștință despre faptul că LIBOVICI AUREL ar fi fost legătura de Partid a lui Teohari în anul 1939 ?

Răspuns:

Nu cunosc faptul că Leibovici Aurel să fi fost legătura superioară a lui Teohari Georgescu în anul 1939 sau altă dată și nici eu nu i-am dat vre-o dispoziție lui LEIBOVICI de a organiza această întîlnire cu Teohari și Morghenstein.

Intrebare:

Cînd a fost numit Teohari Georgescu secretar al Comitetului Local la București ?

Răspuns:

TEOHARI GEORGESCU a fost numit secretar al Comitetului Local București, după plecarea lui MORGHENSTEIN în Basarabia în ianuarie sau februarie 1940 - La ședința care a avut loc în toamna anului 1939 cu MORGHENSTEIN și Teohari Georgescu, acesta din urmă a fost atras în munca de partid pe lîngă MORGHENSTEIN

92/53

acesta din urmă a fost atras în munca de partid pe lângă MORGHENSTEIN, urmînd ca să-i înlocuiască în funcția de secretar al Comitetului Local, după ce MORGHENSTEIN va pleca în Basarabia

Menționez că atragerea lui Teohari Georgescu în această muncă de răspundere s-a făcut de comun acord cu Bela Breiner și Foriș Stefan, cu care am discutat despre Teohari, întrucît timp de aproximativ un an, acesta nu avea muncă de răspundere pe linie de Partid, întrucît au existat anumite suspiciuni în legătură cu căderea sa.

Deci în concluzie, ședința de partid la care au participat: MORGHENSTEIN, TEOHARI și cu mine, a fost organizată la dispoziția lui Foriș Stefan, cu scopul de a-l atrage pe Teohari Georgescu în munca de partid urmînd ca după plecarea lui Morghenstein el să ocupe postul acestuia.

Intrebare:

Teohari Georgescu deși confirmă întîlnirea care a avut loc între Morghenstein, dînsul și d-ta, totuși afirmă că nu-și aduce aminte ce probleme au fost discutate la acea ședință.

Răspuns:

Desigur lui Teohari Georgescu nu-i convine să-și aducă aminte de cele discutate la ședință, fiindcă atunci ar trebui să recunoască, că el a avut situația neclarificată în Partid și că tocmai la această ședință s-a lămurit situația lui de către mine și a fost atras în muncă de răspundere.

Afară de aceasta nu se poate să nu-și aducă aminte, întrucît el a fost chemat în mod special la această ședință, pentru a primi instrucțiuni.

Intrebare:

Cînd l-au cunoscut d-ta pe VASILE GEORGESCU de cîte ori ai fost în casă la dînsul ?

Răspuns:

Pe Vasile Georgescu l-am cunoscut în anul 1939, prin fratele său Teohari Georgescu care m-a condus la locuința lui Vasile în jurul Depozitului Sanitar. Am fost odată sau de două ori în casa acestuia, avînd întîlniri în această casă împreună cu Teohari Georgescu și alte persoane. Aceste întîlniri puteau să fi fost cea cu Morghenstein pe linie de Partid și cea cu Turcu. Dacă însă niciuna din aceste două întîlniri, adică cea cu MORGHENSTEIN și cea cu Turcu Nicolae nu a avut loc în casa lui Vasile Georgescu, atunci însemnează că eu am avut în casa aceea întîlniri cu Teohari Georgescu și alți membri din Comitetul Local București

Intrebare:

Dacă ai avut vre-o întâlnire în casa lui Vasile Georgescu cu alte persoane, fără participarea lui Teohari Georgescu ?

Răspuns:

Nu îmi aduc aminte de asemenea cazuri, dar în orice caz nu m-am întâlnit cu organele Siguranței în lipsa lui Teohari Georgescu. Întâlnirea între mine, Teohari și Turcu, a avut loc ori în casa lui Vasile Georgescu ori la un alt frate al lui Teohari.

Intrebare:

În declarația sa din 6 ianuarie 1954, Teohari Georgescu afirmă că d-ta te-ai întâlnit în locuința fratelui său Vasile Georgescu cu două persoane.

Cine au fost aceste persoane ?

Răspuns:

Precum am spus nu țin minte de nici o întâlnire că ași fi avut în casa lui Vasile fără Teohari Georgescu.

Intrebare:

Teohari Georgescu susține că pentru aceste două persoane ați stabilit și o parolă ca să fie recunoscuți de Vasile Georgescu, în casa căruia urma să aibe loc această întâlnire, iar d-ta urma să vii singur întrucât cunoșteai deja pe Vasile Georgescu.

Răspuns:

Teohari Georgescu aici se contrazice singur, întrucât la confruntarea avută cu mine el a declarat că, la o ședință de Partid, eu i-am cerut o locuință pentru a mă întâlni cu două persoane și că el mi-a pus la dispoziție casa fratelui său Vasile, conducându-mă personal la această locuință, pe când din cele ce mi-a arătat mai sus ancheta, rezultă că Teohari Georgescu, declară că eu urma să vin singur la casa fratelui său. Cît privește parola despre care vorbește Teohari Georgescu, eu nu am nici o cunoștință.

Consider că este vorba de o născocire a lui Teohari Georgescu cu scop diversionist de a încurca memoria mea privind întâlnirea avută cu el și Turcu Nicolae.

Intrebare:

Cu ocazia întâlnirilor avute în casa lui Vasile Georgescu d-ta i-ai spus acestuia cum te numești ?

Răspuns:

Nu i-am spus numele meu lui Vasile Georgescu, întrucât așa ceva nu se obișnuia în munca de Partid. Dacă el a aflat numele meu atunci acest lucru putea să-l știe numai dela Teohari Georgescu.

55
24

Intrebare:

In ce limbă vorbeai d-ta la întîlnirile de Partid ?

Răspuns:

Cu BELA BREINER și FORIS STEFAN și în general cu ardelen cînd mă întîlneam, vorbeam atît romînește cît și ungurește, iar dacă era prezentă și o terță persoană care nu cunoștea limba maghiară, vorbeam numai romînește.

Intrebare:

Teohari Georgescu respinge afirmațiile d-tale cu privire la întîlnirea avută cu Turcu, invocînd drept argument faptul că nu a purtat nici o discuție cu d-ta despre predarea tipografiei C.C. Siguranței - Ce alte probe mai poți invoca d-ta ?

Răspuns:

La confruntarea avută cu Teohari Georgescu, acesta singur a recunoscut că a avut însărcinarea dela Foris Stefan de a căuta doi lucrători tipografi pentru a schimba lucrătorii dela tipografia ilegală a C.C.

Precum îmi aduc aminte după război am aflat dela soția lui Muller, că unul din tipografii cei doi noi dați pentru schimbare, a părăsit tipografia și astfel acest lucru a provocat căderea tipografiei.

Este deci evident că tipografia a căzut tocmai prin trădarea unui a din tipografii dați de Teohari Georgescu.

Este curios că Teohari Georgescu afirmă că nu a avut nici o legătură cu tipografia și nu cunoaște nici măcar numele tipografului pe care l-a dat, cum arată acesta unde a lucrat și alte date despre el ținînd cont de faptul că era vorba despre o persoană pe care a trimis-o în muncă de răspundere. In acelaș timp este curios și faptul că după căderea tipografiei, el fiind arestat, nu a lămurit în Penitenciar căderea tipografiei deși a stat în închisoare împreună cu MULLER și alte persoane legate de căderea tipografiei.

Insfîrșit, repet din nou că în anul 1944, în legătură cu demascarea lui FORIS STEFAN ca provocator, am discutat cu TEOHARI GEORGESCU în sensul că acuma se poate explica și căderea tipografiei, punînd în sarcina lui Foris și acest lucru.

Intrebare:

In ce împrejurări i-ai vorbit d-ta lui Teohari Georgescu despre numitul Popescu pe care l-ai descoperit ca trădător al grupului de parașutiști Lenuța Tudorache ?

Răspuns:

În anul 1945, Popescu a fost prizonier în URSS, care fiind lansat cu parașuta a trădat întregul grup, a încercat să pătrundă în locuința mea cu care ocazie am dat dispoziție lui Sisman Afanase însoțitorul meu, să-l predea la M.A.I. Despre acest caz am vorbit cu Teohari Georgescu că este un trădător care trebuie exterminat. Stiu că ulterior i s-a mai dat drumul și pe urmă a fost din nou ridicat când am pus iarăși problema lui Teohari Georgescu.

Nu știu ce măsuri a luat el pînă la urmă.

Intrebare:

Teohari Georgescu a prezentat această problemă în fața anchetei la început în sensul că el nu cunoștea acest caz și ar cunoaște cazul unui tînăr fost voluntar în Divizia Tudor Vladimirescu, descoperit de d-ta ca trădătorul tipografiei. Ulterior Teohari Georgescu a revenit asupra acestei declarații confirmînd cele arătate de d-ta.

Cum explici această "confuzie" a lui Teohari Georgescu ?

Răspuns:

Socotesc că nu este vorba de o confuzie ci de o prpvocare premeditată din partea lui Teohari Georgescu, pentru a deruta ancheta și a ascunde adevărul, întrucît el știa foarte bine că eu nu aveam de unde să descopăr un oarecare tînăr din Divizia T. Vladimirescu, care ar fi trădat tipografia.

Un asemenea tînăr putea mai degrabă să descopere Teohari Georgescu care a dat tipografiei pentru schimb. Ar face deci mai bine să declare anchetei adevărul și să arate numele tipografului care a părăsit tipografia și a provocat căderea ei.

Asemenea afirmații făcute de Teohari Georgescu sînt lipsite de orice logică.

Intrebare:

Teohari Georgescu neagă categoric să fi avut vre-o legătură împreună cu d-ta cu organele Siguranței burgheze afirmînd că nu a cunoscut faptul că d-ta ai avut legături cu Siguranța.

Tot dînsul susține că dacă cunoștea legăturile d-tale din trecut cu Siguranța burgheză el ar fi adus acest lucru la cunoștința Partidului și ar fi procedat la arestarea d-tale.

Ce observații ai de făcut în legătură cu aceasta ?

Răspuns:

Abstrăgînd de faptul că Teohari Georgescu cunoștea foarte bine legăturile mele cu Siguranța, cînd ne-am angajat împreună față de Turcu, el avea și alte posibilități să cunoască trecutul meu.

Astfel, în anul 1949 am intervenit în două sau trei rînduri pe lîngă Teohari Georgescu pentru arestarea fostului agent de siguranță din Brașov Munteanu Ion, care cunoștea trecutul meu și care precum am aflat dela fratele meu Varga Gavrilă, a vorbit cîte ceva despre trecutul meu. Cred că acest lucru a ajuns chiar și la urechele lui Teohari Georgescu, întrucît Munteanu în 1949 era informatorul colonelului de securitate Calousek, omul de casă a lui Teohari Georgescu.

Dacă deci, Teohari Georgescu nu ar fi cunoscut trecutul meu și nu ar fi avut interesul ca acest trecut să nu fie cunoscut el putea foarte ușor să afle cîte ceva despre trecutul meu chiar dela agentul Munteanu Ion, întrucît chiar eu atrăsesem atenția lui Teohari asupra faptului că Munteanu Ion bîrfește despre mine.

Dece afirmă deci Teohari faptul că m-ar fi arestat dacă cunoștea trecutul meu ?

Putea foarte ușor să-mi cunoască trecutul și ca atare să mă demaște în fața Partidului, dece nu a făcut acest lucru.

Dece nu a spus Teohari Georgescu în legătură cu faptul că eu nu am fost implicat în procesul tipografiei, deși în timpul acela eu am fost arestat la Cernăuți și Taflaru știa dela Muller că eu fac parte din C.C.

Să răspundă Teohari Georgescu pe ce bază și cu ce scop a afirmat în fața Conducătorului Partidului în prezența mea, faptul că arestarea mea la graniță în anul 1940, a fost organizată de Siguranță împreună cu FORIS, cu scopul ca să nu plec la Moscova de unde ași fi putut să mă întorc cu însărcinarea de a prelua conducerea Partidului, întrucît Siguranța avea interesul ca Foriș să rămîna conducătorul Partidului.

Rog ancheta să verifice dacă Taflaru a făcut asemenea declarații lui Teohari Georgescu cînd acesta (Taflaru) a fost arestat și cercetat la M.A.I. întrucît eu consider că și aici Teohari Georgescu a făcut o justificare căutînd să mă apere față de eventualele bănueli că dece nu am fost amestecat în procesul tipografiei și să-l acuze pe FORIS pentru căderea mea la graniță.

Tin să mai arăt un caz curios și anume faptul că în 1940 am fost arestat împreună cu Zigelboim și Rusneac, în timp ce vroiam să trecem granița în URSS în regiunea Cernăuți întrucît

97 49

călăuza care ne-a condus ne-a înșelat spunându-ne că am ajuns pe teritoriul sovietic, deși în realitate eram încă pe teritoriul românesc.

Aceeaș călăuză tot în anul 1940, mai sau iunie, a trecut peste frontieră în URSS, prin acelaș loc pe unde au trecut Teohari Georgescu și Foriș ! Stefan - Menționez că eu am trimis vorbă lui Foriș și Teohari prin Schraer, în timp ce mă aflam la închisoarea Cernăuți, că noi am căzut din cauza călăuzii care ne-a părăsit. Totuși Teohari și Foriș au folosit aceeași călăuză cu ocazia trecerii lor în URSS.

Nu este deci exclus faptul că în cazul când această călăuză a fost omul Siguranței, să rezulte că Teohari Georgescu și Foriș Stefan au plecat în URSS cu știrea Siguranței.

Ancheta se întrerupe.

După ce am citit prezentul proces verbal din cuvînt în cuvînt și am constatat că corespunde întrutotul cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez nesilit de nimeni.-

ss. Vasile Luca

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
=====

Arestatul Luca Vasile, născut la 8 iunie 1898, în comuna Catalina - Trei Scaune, fiul lui Anton și Amalia, de profesie lăcătuș, căsătorit, cu ultimul domiciliu în București str. Romniceanu nr.22

13 ianuarie 1954 - București

Intrebare:

În mai multe procese verbale de interogatoriu, d-ta ai declarat că te-ai înțeles cu TEOHARI GEORGESCU, a pune în sarcina lui FORIS STEFAN, unele acte trădătoare pentru a acoperi astfel trecutul vostru comun de agenți provocatori ai Siguranței burghez. Arată detaliat, locul, timpul și împrejurările în care v-ați înțeles cu TEOHARI GEORGESCU în acest sens ?

Răspuns:

În toamna anului 1944, după ce m-am întors în țară am avut o discuție în doi cu Teohari Georgescu la sediul C.C. în cabinetul meu. Cu această ocazie am discutat situația noastră în sensul că de acum va trebui să muncim cinstit pentru a repara păcatele noastre din trecut, adică faptul că împreună cu Teohari Georgescu ne luasem angajament față de siguranța burgheză.

În cursul discuțiilor a venit vorba și despre FORIS STEFAN, care atunci era deja arestat. Teohari Georgescu spunea că despre FORIS s-a aflat încă la închisoare că a fost trădător.

Eu i-am spus lui TEOHARI GEORGESCU, că FORIS fiind deja descoperit ca trădător, noi putem îndrepta eventualele hănuieli ce s-ar ridica în contra noastră, asupra lui FORIS și astfel chiar și căderea tipografiei C.C. s-ar putea explica prin faptul că FORIS era trădător, întrucât el conducea tehnica și tipografia.

Teohari Georgescu a fost de acord cu toate acestea și în consecință noi ne-am ajutat și susținut reciproc în diferite ocazii cu scopul de a ascunde trecutul nostru.

Intrebare:

Cînd și în ce împrejurări a fost arestat Foriș Stefan ?

Răspuns:

Despre arestarea lui Foriș, eu am aflat după reîntoarcerea mea acasă în luna septembrie 1944, cu ocazia discuțiilor purtate la C.C. atât cu Teohari Georgescu cât și cu alți conducători ai Partidului.

Precum mi s-a povestit atunci, arestarea lui Foriș a fost hotărâtă și organizată încă înainte de 23 August 1944, de către conducătorii Partidului care se aflau în închisoare.

În mod practic, arestarea, respectiv izolarea lui FORIS încă înainte de 23 August a făcut-o Bodnăraș Emil, care esise din închisoare. Nu-mi reamintesc deja alte detalii tehnice însă știu că în septembrie 1944 Foriș Stefan se afla reținut la sediul C.C. din Aleea Alexandru. Cu paza lui Foriș a fost însărcinat Pintilie Gheorghe.

Intrebare:

Cine l-a cercetat pe FORIS STEFAN în acest timp ?

Răspuns:

Nu știu precis cine l-a cercetat pe FORIS STEFAN însă cred că Ranghet a făcut cercetări în această problemă. Teohari Georgescu care răspundea în timpul acela pentru cadre, ar putea să răspundă la această întrebare.

Intrebare:

D-ta ai vorbit cu FORIS STEFAN în timpul ce se afla reținut ?

Răspuns:

Nu am vorbit cu el și nici nu l-am văzut în tot timpul reținerii sale.

Intrebare:

Dacă ai văzut sau cunoscut vreun material rezultat din cercetarea lui FORIS STEFAN ?

Răspuns:

Nu am văzut nici un material scris în legătură cu cercetarea lui FORIS, însă la ședințele Secretariatului C.C., secretarul general și Teohari Georgescu ne-a ținut la curent cu mersul cercetărilor. Cu această ocazie am aflat că Foriș Stefan neagă învinuirile ce i se aduc însă faptele au fost dovedite cu probe.

Intrebare:

Ce probe cunoști d-ta în legătură cu actele de trădare comise de FORIS STEFAN ?

Răspuns:

Probele despre vinovăția lui Foriș, au rezultat din toate căderile întâmplate în timpul războiului, care au fost cercetate de Partid încă la închisoare, cât și după 23 August 1944.

Amănunte în legătură cu acest material eu nu cunosc întrucât nu mă aflam în timpul acela în țară.

Intrebare:

Cum s-a hotărât lichidarea lui FORIS STEFAN ?

Răspuns:

În timpul guvernării lui Rădescu, existând pericolul ocupării, respectiv atacării sediului C.C. la o ședință a secretariatului, careva din membrii secretariatului a ridicat problema arestațiilor aflați la sediul C.C. și îndeosebi a lui FORIS STEFAN care putea fi scăpat în eventualitatea unui atac îndreptat în contra sediului C.C.

Cu această ocazie, Ana Pauker a propus ca ori să-i dăm drumul lui FORIS STEFAN, ori să fie lichidat, întrucât ținerea lui în sediul C.C. prezintă un pericol permanent pentru Partid. La această ședință au fost de față secretarul general eu, Ana Pauker și Teohari Georgescu.

În unanimitate s-a hotărât ca FORIS STEFAN să fie lichidat, Teohari Georgescu fiind însărcinat cu executarea acestei chestiuni. Nu cunosc nici un amănunt în legătură cu modul în care a fost lichidat FORIS STEFAN.

Intrebare:

Ai cunoștință de însemnări, note (etc.) scrise de FORIS STEFAN în timp ce se afla reținut ?

Răspuns:

Nu am nici o cunoștință despre nici o însemnare sau vreun act scris de FORIS STEFAN în timpul reținerii sale. Nu am vorbit cu nimeni și nici nu am auzit dela cineva, despre astfel de însemnări.

Intrebare:

A existat vre-o legătură între înțelegerea pe care ai avut-o cu Teohari în toamna anului 1944, de a îndrepta eventualele bănueli ce s-ar ridica în contra persoanei dvs. asupra lui FORIS STEFAN și hotărîrea luată și susținută de d-ta și Teohari Georgescu, pentru lichidarea lui Foriș Stefan ?

Răspuns:

Nu a existat între mine și Teohari Georgescu o înțelegere prealabilă, în sensul de a iniția sau de a susține lichidarea lui FORIS. Nu m-am gândit la acest lucru decât în momentul cînd

și eu am fost de acord.

Fără doar și poate această propunere a fost bine venită în acel moment și judecînd din punct de vedere subiectiv am fost influențat într-o măsură oarecare de trecutul meu pe care voriam să-l ascund.

Totuși țin să arăt că ași fi fost de acord cu hotărîrea luată și fără să fi avut trecutul meu care să mă influențeze.

Intreabare:

Care au fost momentele pe care le-ați folosit cu TEOHARI GEORGESCU, pentru a îndrepta asupra lui FORIS STEFAN bănuelile ce puteau fi îndreptate în contra voastră ?

Răspuns:

În toamna anului 1944, cu ocazia discuției avute cu Teohari Georgescu despre care am declarat mai sus, ne-am înțeles că problema căderii tipografiei o vom putea explica prin trădarea lui FORIS STEFAN și astfel să înlăturăm eventualele bănueli ce ar putea fi îndreptate împotriva noastră.

Alte momente cînd Teohari Georgescu a căutat să arunce asupra lui FORIS acte de trădare, a fost acelea cînd în fața secretarului general și celui de al doilea secretar a afirmat că Siguranța m-a arestat în 1940 la granița URSS pe baza trădării lui FORIS.

Alte momente de această natură nu au fost însă cînd a venit vorba de FORIS, GEORGESCU TEOHARI accentua totdeauna că acesta a fost demascat ca trădător încă la închisoare. El documenta că oricine din Partid îndrăsnea să ia atitudine în contra lui FORIS, acela a fost înlăturat din muncă sau arestat de Siguranță.

Chiar și pentru căderea sa din anul 1941, Teohari Georgescu îl învinuia pe FORIS STEFAN.

Ancheta se întrerupe.

După ce am citit prezentul proces verbal din cuvînt în cuvînt și am constatat că corespunde întrutotul cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez nesilit de nimeni.

ss. Vasile Luca

Breveta avutei cerknie 52 kll.
Verifikat de Burbanca Jucita : 19.06.2002
M. B.